"Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!" — Marx

VAPAUS

Järjestymättömien järjestäminen on tärkein tehtävämme

No. 193 — 1928 Federated Pressin jäsen Perjantaina, syyskuun 7 p:nä—Friday, Sept. 7 Member The Federated Press XII Vuosik. — Vol. XII

Maahan tuoduista elonkorjaajista palautetaan 300

LÄHTIVÄT YLIMÄÄRÄISELLÄ JUNALLA KESKIVIIKKOILTANA WINNIPEGISTÄ

WINNIPEG, syysk. 6. — Kolmesataa äskettäin maahan elonkorjuuta varten tuotettua työtöntä brittiläistä hiilenkaivajaa lähti täältä eilen illalla ylimääräisellä junalla Atlannin rannikolle, takaisin Englantiin palautettavaksi tämän viikon lopulla lähtevällä laivalla.

Maasta pois vietävät elonkorjaajat eivät olleet halukkaita työskentelemään viljavainioilla tarjotuilla palkoilla, jotka ovat vaihdelleet yhden ja parhaimmassa tapauksessa neljän dollarin välillä päivää kohden. Työläiset ovat väittäneet, että heidät on petollisilla lupauksilla houkuteltu lähtemään pois Englannista ja ovat vaatineet lupausten täyttämistä tai vapaata paluukyytiä. Kummatkin rautatiet ovat panneet tuumansa yhteen ja varustaneet paluumatkan, jonka ei sanota maksavan Canadan liittovaltiolle, eikä maakunnille senttiäkään, sillä rautatiet suorittavat kustannukset.

Kun rautatiet suostuvat suuremmitta vaatimuksitta ja elonkorjuun ollessa parhaillaan käynnissä lähettämään työläiset takaisin, niin jo se sellaisenaan todistaa, että heidän väitteissään lupauksien täyttämättä jättämisessä ja työläisten houkuttelemisessa petollisilla lupauksilla lähtemään pois Englannista, on perää, vaikka täkäläinen kaupungin pormestari yrittää sanomalehdille antamassaan lausunnossa silittää asiaa ja lyödä ja häväistä maasta palautettavia työläisiä.

Maahan tuotetut elonkorjuutyöläiset ovat ilmoittaneet, että kun he ovat Winnipegissä rahattomina odottaneet työn saantia, niin ei heille ole siirtolaiskodista annettu ruokaa eikä suojaa, vaan on heidän pitänyt hankkia rautateiden virkailijoilta todistus sen saantia varten. Tällöin ja yleensä vaalittaessaan heitä kohdannutta petosta, ovat työläiset joutuneet usein mitä julkeimman parjaustulvan ja kaikenlaatuisten uhkausten alaiseksi.

Elonkorjuutyöläiset vedonneet Winnipegin keskusneuvostoon

Sanovat tulleensa surkeasti petetyiksi suurilla lupauksilla

WINNIPEG, syysk. 7. — Kolmekymmentä maahan tuotetuista kaivostyöläis-elonkorjaajista on valittanut täkäläiselle ammattiyhdistysten keskusneuvostolle jätetyssä kirjelmässä sitä seikkaa, että heidät on surkeasti petetty maahan tuotaessa. Sillä heille on tarjottu ja maksettu 1—2.50 dollarin suuruisia palkkoja, siitä huolimatta, että Englannin työnvälitystoimistoissa heitä värvättäessä puhuttiin 4—5 dollarin päiväpalkoista.

He ovat kieltäytyneet edelleen työskentelemästä halvemmilla, kuin luvatuilla palkoilla ja pyytävät keskusneuvostoa ryhtymään toimenpiteisiin, jotta tehdyt lupaukset tulisivat täytetyiksi tai muussa tapauksessa he haluaisivat tulla karkoitetuiksi takaisin Suurbritanniaan.

Kirjelmässä edelleen mainitaan, miten siirtolaisviranomaiset ovat esiintyneet heitä loukkaavasti ja uhkauksia lausuen, kun he ovat kieltäytyneet työskentelemästä halvemmilla palkoilla kuin Englannissa aikanaan luvattiin.

Kelloggin sotasopimus saa kannatusta

46 valtiota ilmoittanut allekirjoittavansa sopimuksen

WASHINGTON, syysk. 5. — Egyptin, Etiopian, Portugalin ja Ruotsin hallitukset ovat entisten lisäksi ilmoittaneet hyväksyvänsä Kelloggin sodankieltosopimuksen. Kolmekymmentäyksi valtiota niiden 15 lisäksi, jotka olivat alkuperäisinä sopimuksen allekirjoittajina, ovat nyt virallisesti tai epävirallisesti ilmoittaneet tulevansa allekirjoittamaan sopimuksen. Jos kaikki ne valtiot, jotka on pyydetty mukaan sopimukseen, yhtyvät siihen, tulee allekirjoittajina olemaan yhteensä 64 valtiota.

Tällainen kansainvälinen sopimus imperialististen riistovaltioiden välillä on mahdollinen ainoastaan sentähden, että se asettaa vain vähäisiä, jos ollenkaan sitovia velvollisuuksia sopimusvaltioille, eikä millään tavalla rajoita niiden imperialistisia pyyteitä tahi varustautumisen "tasapainoa".

Patenttilääkkeiden kulutus lisääntyy

Lääketeollisuuteen sijoitettu 17.5 miljoonan dollarin pääoma

OTTAWA, syysk. 7. — Tilastollisen toimiston keräämien tietojen mukaan oli maassa viime vuoden lopulla 136 liikeyritystä, jotka valmistivat patenttirohtoja ynnä muita niihin verrattavia valmisteita.

Näihin liikkeisiin kiinnitetyn pääoman paljous oli viime vuoden lopussa 17,542,111 dollaria ja maksoivat ne 2,578 työläiselleen palkkoina 3,160,802 dollaria. Viime vuoden kuluessa lisääntyi tuotanto lähes miljoonalla dollarilla edelliseen vuoteen verrattuna, tehden sen arvo yhteensä 16,249,191 dollaria, josta lähes 11 miljoonaa dollaria lankee Ontarion ja yli neljä miljoonaa dollaria Quebecin maakunnassa sijanneiden "tehtaiden" osalle.

Tilanne ennallaan Pohjois-Ontarion metsätyölakossa

LAKKOKOMITEAN TIEDONANTO

South Porcupine, Ont., syysk. 6. — Tähän mennessä ei ole tapahtunut mitään huomattavampaa muutosta tilanteessa noin kolme viikkoa sitten alkaneessa pohjois-Ontarion metsätyöläisten lakossa.

Lakkolaisten kokoukset pidetään jokaisena maanantaina ja useamminkin jos se tarpeelliseksi nähdään. Lakkovahteja on järjestetty aina viikoksi kerrallaan, minkä jälkeen pannaan vartioon uudet miehet. Mitään rikkurien värväystä ei ole ollut mainitulla lakkoalueella havaittavissa.

Elonkorjaajien tarvetta ja asemaa selostettu Englannissa

Canadassa olisi riittävästi työttömiä elonkorjuuseen lähtijöitä kun olisi vapaa kyyti lännelle

MONTREAL, syysk. 7. — Tänne saapuneen tiedon mukaan, on Canadan ammattijärjestön veljesedustajaksi Englannin ammattijärjestön vuotuiseen kokoukseen täältä matkustanut Fred. Bush, lupauksensa mukaisesti puhunut mainitussa kokouksessa elonkorjuutyöläisten asemasta ja tarpeesta Canadassa.

Tapahtuneen englantilaisten kaivostyöläisten elonkorjuuseen tuottamisen on selittänyt suurimmaksi rikokseksi, mitä saatetaan tehdä. Hän sanoi olevan mahdollista, että lännelle elonkorjuuseen menneet miehet saattavat saada työtä kymmeneksi päiväksi, mutta "Jumala yksin tiennee mistä he saisivat seuraavan työn." He saattavat menettää palkkaansa sadepäiviltä.

Hän sanoi itäisessä Canadassa löytyvän tuhansittain elonkorjuuseen liittyvän ankin halukkaita lähtijöitä, jos rautateillä saisi sitä varten vapaan kyydin.

Kolme yhdysvaltalaista kalastajalaivaa takavarikoitu

Käyttävät laittomasti canadalaisia satamapaikkoja hyväkseen

VANCOUVER, B. C., syysk. 6. — Tänne on kuljetettu kolme yhdysvaltalaista takavarikoitua kalastaja-alusta, jotka ovat laittomasti käyttäneet hyväkseen canadalaisia satamapaikkoja.

Vuosikausia ovat yhdysvaltalaiset kalastajalaivat pyytäneet kolmen mailin rannikkovesistörajan ulkopuolella lohta ja muutakin kalaa Vancouver-saaren länsirannikolla. Hallituksen määrittelyjen mukaan saavat amerikkalaiset kalastaja-alukset saapua canadalaiseen satamaan ainoastaan hätätapauksessa, mutta siitä huolimatta ovat laivat miehistöineen rikkoneet tätä määräystä ja tulleet yöksi canadalaiseen satamaan nautiakseen rannikolla löytyvissä majapaikoissa rauhallisemmasta yön unesta. He ovat siten ottaneet itselleen samat "mukavuudet", jotka ovat canadalaisillakin kalastajilla.

Kun maakunnan kalastusministeriö varotti yhdysvaltalaisia kalastajia niin Yhdysvaltain hallituksen kautta kuin yksityistäkin tietä, ja kun siitä ei ollut tulosta, niin ovat laivojen takavarikoimiset olleet siitä seurauksena, sillä canadalaiset kalastajat vaativat maakuntahallitusta ryhtymään toimenpiteisiin yhdysvaltalaisia kalastajia vastaan aluevesioikeuksien rikkomisen johdosta.

Ranskan ja Italian "ystävälliset" suhteet

Niiden vahvistukseksi rakennetaan lujia piikkilankavarustuksia molempien maiden väliselle rajalle

PIENI ST. BERNARD SOLA, syysk. 6. — Uhkaava piikkilanka-aita on pingotettu täältä valtatieltä pohjoiseen ja etelään eroittamaan Savoian ja Piedmontin ylätasankoja. Nämä varustukset tarjoavat omituisen näön täällä Ranskan ja Italian välisellä rajalla.

Porvarillinen uutistoimisto, kertoessaan Italian varustautumisesta, selittää että piikkilanka-aidat ovat hyvin tavallisia idän levottomilla soilla, missä Versaillesin rauhan tekijät vetivät rajoja sattumoisin, mutta että Ranskaa ja Italiaa pidetään muodollisesti ystävinä ja sisaruksina, ja huolimatta Italiassa viimeisten parin vuoden aikana sattuneista Ranskanvastaisista mielenosoituksista, on otaksuttu, että hallitusten virastojen salaisuudessa kehittyvät maat kohti lujia ystävyyden perustuksia.

Mutta täällä ja pitkin koko pohjoista rajaa on fascistihallitus kuitenkin rakennuttanut uhkaavia piikkilankaesteitä, jotka tulevat todennäköisesti ulotettaviksi aina Välimerelle saakka. Eikä tämä fascistimiliisin ranskalaisten nenän eteen pystyttämä este ole ainoa vihamielisyyttä uhkuva ilmiö näillä tienoilla, vaan jokainen Ranskan ja Italian välinen sola on tiukasti suljettu Roomasta tulleen ankaran määräyksen mukaisesti, lukuunottamatta neljää huomattavampaa maantietä, jotka johtavat Pienen St. Bernardin, Mount Cenisen, Mount Genevren ja Larchen solien kautta.

Kelloggin sodankieltosopimukset ja muut rauhan ja aseistariisumisen neuvottelut ovat kuitenkin samanaikaisesti päiväjärjestyksessä johtamassa yksinkertaisia ihmisiä siihen harhakäsitykseen, että imperialistiset valtiot mukana harrastaisivat maailmanrauhan rakentamista.

Imperialistiset vehkeilyt kansainliitossa

Saksa vaatii Reininmaan evakuoimista, Ranska virittää hälyytysjuttuja Saksan ja Itävallan lähentymisestä

PARIISI, syysk. 6. — Porvarilliset uutistoimistot ilmoittavat, että Ranska on tullut levottomaksi Saksan ja Itävallan lähentymisen johdosta. Samaan aikaan kun Saksa on huolissaan sen johdosta, että ranskalaisten miehitysjoukkojen Reininmaasta poistamiskysymystä on viivytelty kansainliitossa, näkevät ranskalaiset valtiomiehet entisten liittovaltojen kansojen keskuudessa esiintyneissä "Anschluss" mielenosoituksissa vaaran Euroopan rauhalle. Kerrotaan, että ulkoministeri Briand on näin ilmoittanut Itävallan kanslerille Seipelille Genevessä maanantaina. "Anschluss" on kuulemma hermostuttanut pikku-ententeä, sekä Italiaa ja Unkaria, ja piti Briand sopimattomana, että maailman kokoontuessa sodanvastaisen sopimuksen ympärille, pannaan vireille kysymys (Itävallan ja Saksan liittoutumishanke), joka uhkaa syöstä tusinan valtioita taasen sotaan.

Briand on kiinnittänyt Stresemannin huomiota Keski-Euroopan tasapainoa uhkaavaan vaaraan Pariisissa tapahtuneissa neuvotteluissa viime viikolla, ilmoittaa United Press. Sotakorvauskysymyksen ja miehitettyjen alueiden evakuoimiskysymyksen ohessa pidetään "Anschluss"-asiaa tärkeimpänä Euroopan rauhaan suoranaisesti vaikuttavana asiana, joka joutuu Genevessä pohdittavaksi.

Kapitalististen valtioiden keskinäiset imperialistiset vehkeilyt kaikista Kelloggin sopimuksista huolimatta jatkuvat entiseen tapaan, eikä sotien vaara ole siis ollenkaan hävinnyt.

Afganistanissa esiintyy "uudistusvirtauksia"

Kuningas saanut uusia herätteitä Euroopan matkallaan

KABUL, Afganistan, syysk. 6. — Porvarillinen kansallinen uudistusinto on vallannut Afganistanin kuninkaan Amanullahin äskeisen Euroopan matkan tuloksena. Afganistanin parhaillaan koolla oleva kansalliskokous on hänen esityksestä tehnyt useita "uudistuslakeja". Yleinen äänioikeus on myönnetty miehille ja yleisiin vaaleihin nojautuva edustajakamari perustettu. Samoin on vahvistettu yleinen asevelvollisuus, ja vakiinnutettu kruunun perimissysteemi hallitsijalta vanhimmalle pojalle. Ainoastaan avioliiton ikärajan koroittaminen tytöille 18 vuodeksi ja pojille 20 vuodeksi hylättiin.

Kominternin kongressin loppu-istunto

UUSI TOIMEENPANEVA JOHTO VALITTU — KUUSINEN ESITTÄNYT KOMISSIONIN RAPORTIN SIIRTOMAAKYSYMYKSESTÄ

MOSKOVA, syysk. 5. — Puheellaan, jossa selostettiin Kominternin ohjelmakomissionin työtä, lopetti Buharin virallisesti Kommunistisen Internationalen 46:n eli viimeisen istunnon täällä eilen. Ohjelma lopullisessa muodossaan hyväksyttiin yksimielisesti.

Puhuja kiitti ohjelmakomissionin työtä, ja mainitsi, että pienempi ohjelmakomissioni oli käsitellyt yht. n. 600 muutosehdotusta. Tärkein lisäys ohjelmassa koski lukua, missä käsitellään kapitalistista kehitystä ja yleistä perhe- ja yhteiskunnallisia suhteita kapitalismin vallitessa. Toinen lisäys koski valtiovallan kehitystä monopolikapitalismin vallitessa ja kapitalistisen järjestelmän yleistä kriisiä.

"Suuria parannuksia tehtiin siirtomaakysymyksessä ja suuria muutoksia Kommunistisen Internationalen strategiaa ja taktiikkaa koskevassa luvussa. Uusia kappaleita hyväksyttiin osuustoiminnallisesta sosialismista ja itävaltalaisesta marxilaisuudesta. Uusi, kulttuurivallankumouksen tehtäviä koskeva kappale myöskin lisättiin. Vaikka ohjelma ei ole mikään malliohjelma, kannatti puhuja sen hyväksymistä yhtenä suurena eteenpäin johtavana askeleena.

Raportti siirtomaakysymyksestä

Sen jälkeen, kun oli laulettu Internationale, nousi Kuusinen ja esitti siirtomaakomissionin raportin.

"Suuria parannuksia on tehty, lausui puhuja, erikoisesti Kiinan vallankumousta ja Indonesian ja Intian vallankumousliikettä koskevissa kohdissa. Komissioni hyväksyi alkuperäisen ajatuksen imperialistisen siirtomaapolitiikan luonteesta, mutta käsitteli selvemmin sellaisia kysymyksiä, kuin pääoman vientiä joka lisää teollisen kehityksen vauhtia, mutta samanaikaisesti lisää siirtomaiden orjuuttamista." Teesit hyväksyttiin yksimielisesti.

Trotskya ja muita oppositsionin johtajia moititaan

Koralov selosti valistusasiain komissionin raporttia, ja kongressi yksimielisesti hyväksyi trotskylaisten eroittamisen sekä hylkäsi Trotskyn, Radekin, Sapronovin y. m. anomukset puolueeseen palauttamisesta.

Puolueeseen palauttamispyynnöt, jotka oli tullut Maslovin ja Fischerin taholta myöskin hylättiin, samalla kun hyväksyttiin julistus, jossa selitetään että tie takaisin kommunistiseen puolueeseen on avoin kaikille työläisille, jotka eroavat Maslov-Fischer-ryhmästä. Niinikään hylättiin samanlaiset pyynnöt Suzanne Giraultin y.m. sekä hollantilaisen Vynkoopryhmän surteen.

Sen jälkeen, kun oli hyväksytty Korean, Kuban, Irlannin, Paraguayn Equadorin ja Columbian puolueet Kominterniin, valittiin yksimielisesti uusi toimeenpaneva komitea sekä kansainvälinen kontrollikomitea internationalelle.

Buharin piti lopuksi lopettajaispuheen, missä viitattiin siihen, että kongressi edusti maailman vallankumouksellisten voimain katselmusta, ja että kongressin hyväksymä ohjelma todistaa Kominternin sisäistä ja ulkonaista kasvamista. Kongressi julisti että sodanvaara on nykyisen tilanteen keskipiste. Trotskylaisten anomuksen hylkääminen merkitsee heidän poliitista kuolemaa. "Kommunistinen Internationale edustaa historiallista luokkaa, jolla on suuri tehtävä, jossa on ainoastaan kahleet menetettävänä, mutta koko maailma voitettavana — proletariaatti."

Puhetta tervehdittiin suurin suosionosoituksin ja sen jälkeen Kommunistisen Internationalen kuudennen kongressin maailman työläisille osoittama julistus. Edustajat poistuivat kongressista Internationalea ja vallankumouslauluja laulaen.

DARWININ KOTI SÄILYTETÄÄN HISTORIALLISENA MUISTOMERKKINÄ

Glasgow. — Charles Darwinin koti Kentissä tullaan säilyttämään historiallisena muistomerkkinä. Siihen tullaan kokoamaan kaikki Darwinia koskevat esineet mitkä vielä ovat saatavana, joten kodista alkuperäiseen kuntoon laitettuna tulee muodostumaan jonkinlainen darwinismin museo.

Kuten tiedetään, on vielä tänä päivänä tämän maailman ajattelua mullistavan keksijän aatteet kiellettyjä oppeja esim. Amerikan kouluissa, ja opettajia on tuomittu näiden oppien levittämisestä.

Lewisin koneiston terrori Pennsylvaniassa

Edistysmielisten kaivosmiesten union johtaja raa'alla tavalla murhattu

WILKESBARRE, Pa., syysk. 5. — Uuden kaivosmiesten union perustamista suunnittelevan kansallisen konventsionin kokoontumisen aattona, ovat kaivosmiesten union taantumuksellisen johdon, Lewisin koneiston, palkatut kätyrit taasen tehneet raa'an rikoksen, murhaamalla edistysmielisten kaivosmiesten paikallisen union sihteerin, Sam Bonitan. Murhaajat saapuivat Bonitan asunnolle eräiden Bonitan tuttavien mukana, haastoivat riidan jostakin keksitystä asiasta ja sen jälkeen ampuivat viisi laukausta uhriinsa. Murhan tapahtuessa oli kotona B:n vaimo ja kaksi pientä lasta.

Poliisi on myöntänyt, että Bonita on tullut todennäköisesti murhatuksi sen johdosta, että hän "tiesi liian paljon" Lewisin koneiston suorittamista Lillisin, Reillyn ja Campbellin murhista. Murhatun veli, Sam Bonita, on kuritushuoneessa kärsimässä 10 vuoden tuomiota keksitystä syytöksestä, joka koski Agati-nimisen Lewisin kätyrin ampumisesta, joka on hyökännyt häntä vastaan eräässä kokouksessa.

Etelä-Afrika painostaa itsemääräämis-oikeuttaan

Muuan hallituksen jäsen selittää, että maa on oikeutettu eroamaan brittiläisestä valtakunnasta, milloin tahansa

EAST LONDON, Etelä-Afrika, syysk. 6. — Kansallisen puolueen maakunnallisessa kongressissa tänään selosti ministeri Malan Etelä-Afrikan asemaa brittiläisessä valtakunnassa.

Hän huomautti, että v. 1926:n valtakunnallisen konferenssin päätöksen perusteella on Etelä-Afrika oikeutettu eroamaan brittiläisestä valtakunnasta minä päivänä tahansa sekä perustamaan tasavallan, jos niin halutaan. Malan tehosti periaatetta, että Etelä-Afrikan etuja on asetettava yläpuolelle kaikkea muuta.

Kysymyksessä oleva lausunto aiheutui kansallisessa puolueessa parhaillaan käsiteltävänä olevasta puolueen perussäännön muutoksesta, jossa tunnustetaan yleisvaltakunnallisen konferenssin julistus, ja selitetään sen tarkoittavan Etelä-Afrikan suvereenisen itsenäisyyden tunnustamista. Puolueen perussäännön muutos hyväksyttiin äskettäin puolueen Transvaalin maakunnan kokouksessa.

Englannin parlamentin työväenedustaja viljavainioilla

Sanotaan olevan tuntemattomana tutkimassa työ- ja olosuhteita

OTTAWA, syysk. 7. — Tänne saapuneen tiedon mukaan on eräs toistaiseksi salassa pidettävä Englannin parlamentin työväenedustaja lähtenyt tuntemattomana työskentelemään Canadan viljavainioilla, jotta siten voisi esteettömästi tutkia työ- ja olosuhteita ja päästä niistä oikeaan käsitykseen työväestön näkökannalta katsoen. Hän on ammatiltaan entinen kaivostyöläinen ja on parlamentissa edustajana sellaiselta seudulta, missä suuri osa kaivostyöläisistä on työttömänä.

Hän on käynyt saman tarkastuksen läpi kuin muutkin maahan tuotetut elonkorjaajat, joiden matkassa hänen kerrotaan maahan saapuneen. Hänen salanimensä on ainoastaan kuuden parhaan toverinsa tiedossa, eikä sitä päästetä julkisuuteen ennenkuin hän palaa takaisin Englantiin.

Matkustajalentokone tuhoutunut Idahossa

7 ihmistä kuollut sukulaisten silmien edessä

POCATELLO, Idaho, syysk. 5. — Seitsemän ihmistä, joista viisi olivat kotiin palaavia matkailijoita, menettivät henkensä, kun muuan postilentokone, jossa kulkivat, tuhoutui laskeutessaan eilen täkäl. lentoasemalle. Kuolleet olivat muuan kauppamatkustaja, sanomalehtimies, Ogdenin kauppakamarin sihteeri ja eräs Mrs. Schaper ja hänen kaksi pientä lastaan. Vainajain omaisia oli saapunut lentokentälle vastaanottamaan heidät, ja näkivät omin silmin onnettomuuden. Lentokoneen ohjaaja myöskin sai surmansa.

40,000 dollarin turkisvarkaus Montrealissa

Varkaat tunkeutuneet seinän läpi varastoon

MONTREAL, syysk. 7. — Poliisi on nyt vasta laskenut julkisuuteen tiedon viime perjantaina täällä tapahtuneesta turkisvarkaudesta, joka on tapahtunut siten, että varkaat ovat murtautuneet yksityisestä asuinrakennuksesta seinän läpi sen toisella puolen ja toisessa rakennuksessa sijainneeseen turkiskauppias R. Marksin liikehuoneustoon, josta olivat vieneet matkassaan noin 40,000 dollarin arvoiset turkikset.

Varkaat ovat olleet hyvin varustetut tarpeellisilla työkaluilla ja lienevät kuljettaneet varastamansa nahat pois kuorma-autolla. Menetetyt turkikset käsittävät ketun, kärpän, näädän, vesikon, pesukarhun ja vesirotan nahkoja.

Pohjois-Manitoban kaivosalueella kuumeinen kiire

SITTEN MAALISKUUN ARVELLAAN SINNE SIIRTYNEEN KAIKKIAAN 15,000 HENKEÄ

WINNIPEG, syysk. 7. — The Pasin pohjoispuolella itään ja länteen sijaitsevalla pohjois-Manitoban kaivosalueella arvellaan työskentelevän maanalla ja maanpinnalla sekä ilmassa kaikkiaan noin 20,000 henkeä. Noin kolmannen osan tästä armeijasta arvellaan työskentelevän rautateillä, jotka ovat rakenteella, toinen pohjoseen ja toinen koilliseen The Pasista.

Viimeisten kahdeksan viikon aikana ilmotetaan The Pasin kautta kulkeneen mainitulle kaivosalueelle keskimäärin tuhannen henkeä viikossa ja sitten viime maaliskuun lasketaan alueelle siirtyneen, siellä jo entuudestaan työskennelleiden lisäksi, kaikkiaan noin viisitoistatuhatta miestä.

Yli sadalla valtauksella tiedetään tehtävän laajempia tutkimustöitä kuin niitä, jotka ovat edellytyksenä valtauksien pitämiseen. Huomattavimpina kaivosyrityksinä mainitaan alueella Flin-Flon ja Sherritt-Gordon kaivannot, joista jo varmuudella tiedetään syntyvän suurenmoiset kaivannot, sillä suoritetut tutkimukset ovat osottaneet mainittujen kaivosten alueella löytyvän runsaasti rikkaita metallimalmeja. Mandy, Callinan-Flin-Flon, Dixon, Manitoba Basin ynnä muut kaivosyritykset ponnistelevat samoin päästäkseen tuotantoasteelle.

Ainakin kolmannen osan alueella olevasta väestä arvellaan harjoittavan mineraalien etsimistä, jossa käytetään runsaassa määrin avuksi lentokoneita, joilla samoin kuljetetaan ruoka- ja tarveaineita alueelle.

Alueella vallinnutta kaivoskuumetta kuvaa se, että sitten viime tammikuun 1 päivän on The Pasissa merkitty kaivosministeriön kirjoihin lähes kuusituhatta valtausta, joista suurin osa on tehty kesän kuluessa. Viimeisimmät tiedot osottavat valtauksia tehtävän noin 1,500 kuukaudessa.

Bulgarian hallitus taasen kukistunut

Fascistiset kumoukselliset vehkeilyt Makedoniassa syynä hallituksen kaatumiseen

WIEN, Itävalta, syysk. 6. — Sofiasta saapuneen tiedon mukaan on Bulgarian hallitus eronnut eilen keskuudessaan syntyneen riidan johdosta, joka oli aiheutunut sotaministeri Volkoffin osallisuudesta Makedonian vallankumouksellisten toimintaan.

Tieto kertoo, että pääministeri Liaptsheff oli kieltäytynyt hyväksymästä ulkoministeri Buroffin ja kahden muun ministerin vaatimusta Volkoffin erottamisesta. Sen jälkeen erosivat mainitut kolme ministeriä. Pääministeri seurasi perästä jättämällä koko ministeristön erohakemuksen.

Joitakin viikkoja takaperin olivat Ranskan ja Englannin hallitukset esittäneet Bulgarialle protestin valkokaartilaisten komitadjijoukkojen synnyttämän tilanteen johdosta Makedoniassa, vaatien toimenpiteitä komitadjia vastaan.

TYÖT HUDSONLAHDEN RAUTATIELLÄ

Montreal, syysk. 7. — Kansallisen rautatiejärjestelmän päämajasta täällä ilmoitetaan töiden Hudsonlahden rautatiellä menestyvän hyvin. The Pasin ja maili 356 välisellä alueella työskentelee noin 2,000 miestä. Kiskoja on laskettu maili 401 saakka. Fort Churchillin jatkolla työskentelee noin 1,300 miestä.

Canada tarvitsee viisi miljoonaa uutta asukasta

PANKKIIRI EHDOTTAA SUUREN LIIKEYRITYKSEN PERUSTAMISTA HUOLEHTIMAAN SIIRTOLAISTEN MAAHAN TUOTTAMISESTA

OTTAWA, syysk. 7. — Canadian ank of Commercen kuukausijulkaisussa ehdottaa mainitun pankin päämies Sir John Alfred Aird suuren liikeyrityksen perustamista huolehtimaan viiden miljoonan uuden siirtolaisen maahan tuottamisesta. Yrityksen pitäisi olla erossa jokapäiväisestä politiikasta, jonka päämieheksi olisi hankittava mies, jolla olisi hyvät järjestelykyvyt, eikä hän saisikaan osallistua politiikkaan, vaikka olisikin hallituksen kontrollin alainen. Yrityksen liiketoiminnan järjestäminen olisi suoritettava samaan tapaan kuin kansallisen rautatiejärjestelmänkin.

Sir John sanoo Canadan tarvitsevan viisi miljoonaa uutta asukasta niin pian kuin suinkin mahdollista. Tämän joukon hän sanoo voitavan saada Euroopasta, missä on nykyään noin 20 miljoonaa asukasta enemmän ja vähemmän työtä kuin vuonna 1913.

Häikäilemättömät suurkapitalistit ja heidän edustajansa eivät välitä lainkaan siitä, että Canadassa on tälläkin hetkellä parhaasta työkaudesta huolimatta, suuret joukot työttömiä työläisiä milt'ei kaikkialla maassa. Heidän tarkotuksensa on ainoastaan saada mahdollisimman runsaslukuinen teollisuuden vara-armeija, joka kilpailisi pienimmästäkin työnsaantimahdollisuudesta, jotta palkat polkeentuisivat sen johdosta mahdolliseen alimpaan nälkärajaan. Siitä olisi seurauksena suuremmat voitot kapitalisteille, jotka harrastavat siirtolaisuutta ainoastaan palkkojen ja työsuhteiden huonontamisen ja omien voittojensa lisäämisen tarkotuksessa.

50 nuorta ja ostettua siirtolaisasiamiestä matkalla Englantiin

Ovat olleet yleisillä varoilla kustannettujen kemujen ja vierailujen kautta tutustumassa maahan

MONTREAL, syysk. 7. — Tänään lähti täältä matkalle takaisin Englantiin sikäläisten sanomalehtien kustannuksella maassa vierailleet 50 nuorta koululaista, joista puolet oli tyttöjä ja toinen puoli poikia. He ovat kulkeneet yli Canadan edestakaisin muutamassa viikossa ja tutustuneet maahan yleisillä varoilla kustannettujen juhla-aterioiden ja vierailujen muodossa, ehtien syömään noin 30 juhla-ateriaa ja olemaan saapuvilla noin 80 yleisessä tilaisuudessa, joissa on kaikissa puhuttu Canadan suuremmoisuudesta ja niistä kerrassaan mahdottomista mahdollisuuksista, joita Canadassa on muka tarjolla siirtolaisille, jos vaan yrittää puskea eteenpäin.

Kun heille on näytetty maan parhaimmat ja miellyttävimmät paikat ja pidetty loitolla kaikesta, mikä antaisi epämiellyttävän ja todellisen kuvan elämästä, niin on varmaa, että he Englantiin palattuaan ovat ensiluokkaisia siirtolaisasiamiehiä, jollaisiksi heitä on tahdottu kouluuttaakin. Siten on näiden nuorten ihmisten mielipiteet ostettu petollisella tavalla suosiolliseksi Canadalle ja Canadaan siirtymiselle.

Kaikkialla mihin nämä nuoret ovat matkallaan Canadassa saapuneet, on heitä ollut vastaanottamassa milloin maan kenraalikuvernööri, liittovaltion ja maakuntien ministerit ja kuvernöörit tai taasen kaupunkien pormestarit. Kaikki herrat ovat olleet kohteliaina vastassa ja kättä sekä neuvoja ja kuvauksia antamassa. Siten heistä saadaan vapaaehtoisia Canadan suuremmoisuuden ylistäjiä ja parhaita ensiluokkaisia siirtolaisuusasiamiehiä, jotka antaessaan kuvauksia Canadasta ja sen elämästä eivät tiedä valehtelevansa, vaikka niin todellisuudessa tekevät.

RADIUMIMAALIN KEKSIJÄ KUOLEMANKIELISSÄ

New York, syysk. 6. — Tohtori Sabin A. von Soahooky, tunnettu lääkäri ja keksijä, joka m.m. keksi radiumimaalin, jonka käsittely on jo tuottanut lukuisia kuolemaan päättyneitä myrkytyksiä sanottua maalia käyttävän tehtaan tyttöjen keskuudessa, on itsekin joutunut saman kohtalon alaiseksi. Hänen kerrotaan makaavan kuolemankielissä radiumimyrkytyksen takia.

VAPAUS Canadan suomalaisen työväestön ainoa äänenkannattaja, ilmestyy Sudburyssa, Ontario, kaikkina, paitsi sunnuntai- ja määrättyinä juhlapäivinä.

TOIMITTAJAT:
A. VAARA. B. A. TENHUNEN. H. SULA. R. PERKONEN.

Registered at the Post Office Department, Ottawa, as second class matter.

VAPAUS (Liberty)
The only organ of Finnish Workers in Canada. Published daily at Sudbury, Ontario.

ILMOTUSHINNAT VAPAUDESSA:
Naimailmotukset $1.00 kerta, $2.00 kaksi kertaa. — Avioliittoonmenoilmotukset 50c. palstatuuma. — Nimenmuutosilmotukset 50c. kerta, $1.00 3 kertaa. — Syntymäilmotukset $1.00 kerta, $2.00 3 kertaa. — Avioeroilmotukset $2.00 kerta, $3.00 kaksi kertaa. — Kiitosilmotukset $1.00 kerta. — Kuolemanilmotukset $2.00 kerta, 50c. lisämaksu kiitoslauseelta tai muistovärsyltä. — Halutaanilmot. ja osoteilmotukset 50c. kerta. $1.00 kolme kertaa. — Tilapäisilmotuksien ja ilmotusagenttuurien on, vaadittaessa, lähetettävä ilmotuksensa etukäteen. — Tilauksia, joita ei seuraa raha, ei tulla lähettämään, paitsi asiamiesten, joilla on takaukset.

TILAUSHINNAT:
1 vk. $4.50, 6 kk. $2.50, 3 kk. $1.75 ja 1 kk. $1.00. — Yhdysvaltoihin ja Suomeen sekä muualle ulkomaille: 1 vk. $6.00 6 kk. $3.50, 3 kk. $2.00 ja 1 kk. $1.00.

Lehteen aiotut ilmotukset pitää olla konttorissa kello 4 ip. ilmestymispäivää edellisenä arkipäivänä.
Vapauden toimitus: Liberty Building, 33 Lorne Street. Puhelin 536W.
Vapauden konttori: Liberty Building, 33 Lorne St. Puhelin 1038. Postiosote: Box 69, Sudbury, Ont.

General advertising rates 75c. per col. inch. Minimum charge for single insertion 75c. The Vapaus is the best advertising medium among the Finnish People in Canada.

Jos ette milloin tahansa saa vastausta ensimäiseen kirjeeseenne, kirjottakaa uudelleen liikkeenhoitajan persoonallisella nimellä: J. V. KANNASTO, liikkeenhoitaja.

Neuvostolehdistön näyttely Kölnissä

Kölnin kaupungin Saksassa ovat kirotut bolshevikit — oikeata venäläistä lajia — tehneet nyt keskuspaikakseen julkeata propagandaansa levittääkseen. Niin kertovat kaiken maailman sanomalehdet. Asia on seuraava:

Kölniin järjestivät kunnon saksalaiset porvarit kansainvälisen sanomalehtinäyttelyn. Kaikki maat kutsuttiin ottamaan osaa ja järjestämään sinne osastonsa. Ja koska nyt Neuvostoliittokin on virallisissa suhteissa Saksan kanssa, kutsuttiin sekin mukaan. Eikä kahta kutsua siinä tarvittukaan. Bolshevikit tulivat ja järjestivät oman osastonsa. Ja minkälainen siitä sitte tuli? Antakaamme amerikalaisen journalistin Anisen kertoa. Näin hän kuvailee:

"Punainen propaganda leiskuu loistavasti Kölnissä ja saksalaiset käyvät tuhansittain joka päivä sitä nielemässä. Neuvostonäyttely suuressa kansainvälisessä sanomalehtinäyttelyssä on vetävin ja kiintoisin. Se vetää puoleensa joukkoja enemmän kuin kaikkien muitten maitten osastot yhteensä, Saksaa lukuunottamatta, joka suurimman osan näyttelystä muodostaa. Koulupoikain ryhmiä näkyi siinä ympärillä tuntimääriä. Journalismin professorit tarkastelevat ja tekevät muistiinpanojaan. Vastustajat kirjottavat sanomalehdistöön ja tunnustavat 'keskuudessamme olevaa punaista propagandaa.'

"Mutta Kölnin pormestari käväisee tavan takaa kiittelemässä neuvostonäyttelyn toimitsijoita siitä, että he vetävät yleisöä niin runsaasti ja siten auttavat karttumaan tuloja yleisten kustannusten korvaamiseksi.

"Neuvostopropagandistien näyttelytekniikka ylittää ylivoimaisesti kaikki kilpailijansa. Mutta eikö propaganda olekin ollut niiden vakavana ammattina? Kuivien tilastotaulukoitten sijaan pyörii heidän näyttelynsä liikkuvilla spiraaleilla, tehtaan pyörien remmeillä, leiskuu sähkövaloissa. Olen ollut näyttelyasiain tuntijana Yhdysvaltain hallituksella ja voin todistaa, että ei ole koskaan voinut edes uneksiakaan sellaista muotojen moninaisuutta. Kaartavat punaiset sirpit kohoavat taivasta kohti, kannattaen pieniä lavoja, joilla on kansallispuvuissa olevia nukkeja. Jättiläismäinen, rautalevyistä kubistiseen tyyliin tehty työmies johtaa työläisten ja talonpoikain kirjeenvaihtajain näyttelyä. Astronominen tähtisikermä kuvaa neuvostotasavaltoja, jotka Neuvostoliiton muodostavat.

"Mutta perussävy miksi tämä näyttely on niin kiintoinen, on siinä, että sillä on niin jännittävä tarina kerrottavanaan. Ennen kumousta oli Venäjällä 145 kaupunkia, joissa ilmestyi sanomalehtiä. Nyt on niitä 236. Eipä tarvitsisi sitä karttaakaan, missä punaiset ja vihreät valot osottavat kaikki nämä leimuavat kaupungit, päästäkseen tästä kiintoisesta asiasta selville. Sanomalehtien levikkimäärä oli silloin 2,500,000. Nyt se on 8,250,000.

"Näyttely kuvaa havainnollisesti pikku nukeilla miten sanomalehtiä kuljetetaan Neuvostoliiton kaikkiin ääriin. Keski-Aasian aavikoille tuo lentokone lehtipaketit kamelimiehille. Lumisilla pohjan perillä jalaksilla varustettu lentokone taas tuo sanomalehdet peuraputkilla ajajille. Lontoon Times-lehti olisi epäilemättä voinut kertoa samanlaisen tarinan. Mutta siltäpä puuttui kuvailukykyä. Sen näyttely on ylen arvokasta — ja tylsää. Tämän jännittävän tarinan kertomuksen jäi Venäjän nuorille innostuksen ihmisille.

"Monella tavalla voidaan neuvostolehtiä tilata. Talonpoika pysäyttää auransa ja antaa nimensä maaseudun postimiehelle. Vasara olalla pysäyttää työläinen tehtaassa tehtaansa postimiehen. Nainen puhelee taas postinkantajaa kotonaan. Kaikki nämä ovat lehtien asiamiehiä. Sanomalehdet ovat 'yleisen valistustyön välineitä'.

"Näyttelyoppaassa olevat ensimäiset sanat jo osottavat kuinka neuvostolehdistö eroaa kaikkien muitten maitten lehdistöstä. 'Tämän näyttelyn tarkotuksena on osottaa kuinka lehdistömme palvelee työläisten ja talonpoikain etuja ja heijastaa sekä edustaa niiden tarpeita ja pyrkimyksiä'. Sanomalehti on kollektiivinen järjestäjä'.

"Sangen kiintoinen on historiallinen maanalaisen, laittoman painokoneen näyttely. Sen oli Krassin rakentanut Moskovassa."

Sitte kertoo kertoja, kuinka näyttelyn yhteydessä esitetään vapaasti Neuvostoliiton ensimäisimpiä filmejä ja huomauttaa, että "se on tietysti propagandaa, avointa ja julkeata... Ja melkein jokainen katsoo siitä pitää."

Tästä syystä koettavat opettajat siellä — vaikka turhaan — estää koululaiset menemästä näyttelyyn, sillä he ovat, kuten sanovat, pelastaakseen niiden nuoret sielut punaisilta villityksiltä.

Ja ylen ristiriitaiseen asemaan saattoi tämä näyttely sellaisenkin valkoisen sielun kuin on "Suomen Kuvalehden" Berliinin kirjeenvaihtaja, joka samasta näyttelystä kertoessaan ja Neuvostoliiton näyttelyä ensin parhaana mukaan propagandasta haukuttuaan sanoo: "Mutta sitten täytyy tunnustaa: Venäjällä on rahaa, sen näyttely on valmiista upein, ja täytyy tunnustaa vielä enemmän: *heillä on älyä ja uusia ajatuksia ja ajatuksissaan elinvoimaa, ne olivat niin vietävän nokkelasti esitetyt.*"

Engelsin käsitys Amerikan poliittisista oloista

"Missään eivät 'politiikot' ole erillisempänä ja mahtavampana kansakunnan osana kuin Pohjois-Amerikassa. Siellä hallitsevat kumpikin suurta puoluetta, joiden käsissä hallitusvalta vuorotellen on, taasen vuorostaan ihmiset, joille politiikka on ammattina; jotka keinottelevat sekä liiton että siihen kuuluvien erikoisvaltioiden lakiasäätävien kokousten istunnoissa tai elävät tekemällä agitatsionityötä puolueensa hyväksi ja saamalla voiton jälkeen palkkojen muodossa palkintonsa. On tunnettua, miten amerikalaiset 30 vuotta ovat yrittäneet pudistaa hartioiltaan tätä sietämättömäksi käynyttä iestä, mutta mitenkä he siitä huolimatta vajoavat yhä syvemmälle tähän turmeluksen suohon. Juuri Amerikassa voimme parhaiten nähdä, miten tapahtuu tämä valtiovallan muodostuminen itsenäiseksi mahdiksi sen yhteiskunnan yli, jonka pelkäksi aseeksi se alkuaan oli tarkotettu. Amerikassa ei ole hallitsijasukua, ei aatelia, ei vakinaista sotaväkeä, lukuunottamatta muutamaa intiaanien vahtimiseksi käytettyä miestä, ei virkavaltaa, jonka jäsenillä olisi vakinaiset palkat ja eläkkeensaantioikeus. Ja kuitenkin on siellä olemassa kaksi suurta poliittisten seikkailijain joukkiota, jotka vuorotellen ottavat valtiovallan haltuunsa ja käyttävät sitä hyödykseen mitä turmeltuneimmin keinoin ja mitä turmeltuneimpiin tarkotuksiin — ja kansakunta on voimaton näitä kahta, luullotellusti sen palveluksessa olevaa, mutta todellisuudessa sitä hallitsevaa ja ryöstävää politiikkojen suurta rengastumaa vastaan."

Tämä mitä Engels kirjotti Lontoossa Pariisin Kommuunin kahdentenakymmenentenä vuosipäivänä, 18:tena maaliskuuta 1891, pitää tänäkin päivänä paikkansa, sillä erotuksella vain, että tämmöisen valtiollisen keinottelun alaisena on Amerikaan kasvanut maailman rikkain rahaylimystö, eräissä suhteissa vakituinen virkailijasto sekä seisova sotaväki. Kaikki tämä mätä voidaan voittaa vain työväen ja köyhäin farmarien poliittisen luokkataistelun avulla. Sitä pyrkimystä edustaa kommunistipuolue.

Ammatillinen liike

Canadan kaivosteollisuuden järjestämisprobleemit

Kirj. Joseph Gilbert

Kaivosteollisuuden järjestäminen on yksi päivän tärkeimpiä kysymyksiä Canadan ammatillisessa liikkeessä. Mikäli kaivosteollisuuden hiilenkaivajain ala on kysymyksessä, niin on sen työläisten ratkaistavana: 1) Kaikkien kaivosmiesten järjestöjen yhtenäistyttäminen yhteen ainoaan canadalaiseen keskukseen; 2) Järjestymättömien hiilenkaivajain järjestäminen. Metallinkaivajain keskuudessa on kysymys yksinomaan järjestymättömien järjestämisestä. Jos nämä ovat perustehtäviä kaivosteollisuuden järjestämiseksi, niin minkälaisia mahdollisuuksia on olemassa niiden toteuttamiseksi? Antaaksemme tähän kysymykseen pätevän vastauksen, on meidän tehtävä tilanteesta tarkka ja oikea analyysi.

NOVA SCOTIA JA RIVIMIESTEN KAPINA YHDYSVALLOISSA

Samaan aikaan kun Yhdysvalloissa on hiilenkaivajain liiton kaikissa piireissä käynnissä yleinen kapina John L. Lewisia ja kaikkia hänen seuralaisiaan vastaan, niin piiri n:o 26:nnessa, mikä sijaitsee Nova Scotiassa ja mikä taannoin tunnettiin mainiosta taistelukuntoisuudestaan, vallitsee ainakin näennäinen rauha. Kun Yhdysvaltain hiilenkaivajat ovat sotajalalla hiiliparooneja vastaan, mikä johtuu eupäässä ratsionalisoimisesta eli järkiperäistyttämisestä, niin Nova Scotian kaivosmiehet ovat hyväksyneet Bescon voittojenjakosuunnitelman. Mitä on tapahtunut Nova Scotiassa? Onko Besco apuriensa ja konservatiivisen puolueen kera kyennyt lopullisesti nujertamaan ne taistelijat, jotka ovat olleet rohkeudestaan, tarmostaan ja älykkyydestään tunnetuita sitten vuoden 1909 lakkotaistelujen, vuonna 1922 pidetyn Truron konventsionin sekä vuosien 1923 ja 1925 lakkotaistelujen takia? Kun vastaamme näihin kysymyksiin, niin siten tulemme saamaan selvyyden niistä mahdollisuuksista, mitä meillä on nykyisten järjestöjen eheyttämiseen ja järjestymättömien järjestämiseen.

NOVA SCOTIAN VARHAISEMPAA JÄRJESTÖHISTORIIKKIA

Jo vuonna 1909 taistelivat Nova Scotian kaivosmiehet pontevasti ja katkerasti yhtiön järjestöä vastaan, joka tunnettiin nimellä "maakunnallinen työmiesten yhdistys." Tämä järjestö tuli lopulta nujerretuksi ja sen tilalle astui vuonna 1917 Nova Scotian yhdistyneiden hiilenkaivajain liitto. Kun tämä uusi järjestö oli päässyt toimintakuntoon, niin pitivät kaivajat muutamia kysymyksiä lopullisesti ratkaistuina: 1) Että vain heillä itsellään on oikeus asettaa järjestönsä virkailijoiksi semmoisia henkilöitä, joita he pitävät niihin kaikkein pätevimpinä, kuin myös erottaa toimestaan kykenemättömät ja vilpilliset virkailijat; 2) Että vain heillä itsellään on oikeus joko hyväksyä tai hyljätä palkka- tai työsopimukset. Kaikki näytti olevan kunnossa, oli vain hankittava Amerikan hiilenkaivajain liitto voimakkaaksi liittolaiseksi. Sen kanssa saatiinkin liitto aikaan 1919, jolloin Nova Scotia hyväksyttiin Amerikan hiilenkaivajain liiton piiri n:o 26:tena, mitä liittymistä ilolla tervehdittiin. Sitä seuranneen kahden vuoden aikana vallitsi melkoinen hyvinvointi.

Sitten v. 1922 Besco ehdotti, että palkkoja on alennettava 37.5 prosentilla. Tämä ehdotus ehdottomasti hyljättiin Trurossa pidetyssä konventsionissa, missä niinikään hyväksyttiin taistelutaktiikka palkkain alennussuunnitelmaa vastaan, kehottamalla kaikkia Nova Scotian ja Albertan kaivosmiehiä yksimielisesti ja viimeiseen saakka tappelemaan hiiliparooneja vastaan. Nova Scotian kaivosmiesten taistelutarmo ja luokkatietoisuus osotettiin tässä konventsionissa parhaiten sillä, kun päätösesitys Ammattiliittojen punaiseen kansainväliseen liittymisestä hyväksyttiin innostunein mielin. Tämmöinen Nova Scotian kaivosmiesten vallankumouksellinen henki saattoi Amerikan hiilenkaivajain liiton koko byrokraattisen johtajiston raivon valtaan ja kapitalistinen lehdistö nosti sen takia kauhean ulvonnan.

Vuonna 1923 kaivosmiehet jälleen osottivat solidaarisuuttaan, ryhtymällä poliittiseen lakkoon Sydneyn terästyöläisten tukemiseksi. Tällä lakolla heitettiin ikäänkuin taisteluhansikas niille liittohallituksen sotajoukoille, jotka oli lähetetty pieksemään Sydneyn teräslakkolaisia. Tämä kaivosmiesten poliittinen lakko onnistui verrattain hyvin aina yhdenteentoista hetkeen saakka, jolloin John L. Lewis sekaantui siihen Canadan hallituksen ja Bescon puolesta. Hän komensi kaivosmiehet palaamaan takaisin töihin, erotti heidän järjestönsä tp. komitean, minkä johtajana oli tunnettu taistelijaveteraani, James B. MacLachlan.

Siitä alkoi Lewisin, Bescon ja hallituksen yhteinen rintama, mikä muodostettiin tuossa piirissä vielä jälellä olevan taistelukuntoisuuden tappamiseksi ja hillitsemiseksi. James MacLachlan pantiin vankilaan, väliaikaisiksi virkailijoiksi asetettiin huonomaineisia miehiä, ja niitä työläisiä vastaan, joiden tiedettiin tapelleen kaivosmiesten puolesta, kohdistettiin terrori, alettiin systemaattinen terroriryntäys.

VUODEN 1925 LAKKO

Tämmöistä terroriryntäystä käytti Besco hyväkseen, ja vuoteen 1925 mennessä lopullisesti toimeenpani tuon aikaisemmin yrittämänsä 37.5 prosentin palkkain alennuksen. Mutta jälleen kaivosmiehet osottivat, että he eivät ilman muuta alistu elintasoaan vastaan kohdistettuun hyökkäykseen. Niinpä taasenkin julistettiin lakko palkkain alennusta vastaan, huolimatta John L. Lewisin petollisuudesta ja kavaluudesta. Mutta johtoonsa nähden muodostui tämä lakko täydelliseksi vastakohdaksi piiri 26:nnen aikaisemmille lakoille, sillä tätä lakkoa johti John W. McLeodin ohjaama kyvytön ja pelkurimainen tp. komitea. Siitä huolimatta taistelivat rivimiehet urhoollisesti. Muutamia Besco-yhtiön puoteja tyhjennettiin ja poltettiin maan tasalle. Mutta kun sitte tuotiin paikalle valtion sotajoukkoja, niin antautui McLeod heille kuin karitsa, mitä MacLachlan ei olisi milloinkaan tehnyt. Tästä antautumisesta oli seurauksena rintaman rappeutuminen ja lopuksi täydellinen häviö.

Moinen hiilenkaivajain liiton johtajain viimeisin petos nostatti kaivosmiehet yleiseen kapinaan "johtajiaan" vastaan. Kapinoimisia ilmeni Invernessissa, Thorburnissa ja Stellartonissa. Asiain ollessa tässä vaiheessa, lähetti O.B.U. kapina-alueelle lauman "hajottajiaan," jotka onnistuivat mobilisoimaan kaivosmiehet hiilenkaivajain liittoa vastaan. Mutta O.B.U. salli, väärään taktiikkansa ja lahkolaisuutensa takia, hiilenkaivajain liiton sammuttaa nuo kapinailmaisut ja pakottaa kaivosmiehet yhtymään takaisin hiilenkaivajain liittoon, karkottaen ja mustalistaten kuitenkin näiden rivimiesten johtajat. Tämän jälkeen pääsi valtaan täydellinen veltous ja epätoivo.

BESCON UUDELLEEN JÄRJESTÄMINEN

Jo vuosikausia on Holt, Gundy and Co.-nimellä tunnettu mahtava finanssiryhmä pyrkinyt kaappaamaan Besco-yhtiön kontrollin Roy Wolvinilta. Vihdoin suoriutui Holtin ryhmä, Nova Scotian konservatiivisen hallituksen avulla voittajana ja sai Bescon kontrollin käsiinsä. Heti kontrollin saatuaan aloitti Holtin ryhmä ryntäyksen, mikä tähtäsi "yhteistoiminnan" aikaan saamiseen työn ja pääoman välille hiilikaivosteollisuuden uudelleen järjestämiseksi ja mitä Nova Scotian konservativinen hallitus ynnä sen maakunnan kapitalistinen lehdistö täydellisesti kannatti. Tuo tunnus työn ja pääoman välisestä "yhteistoiminnasta" julkilausuttiin juuri silloin, kun kaivosmiehet pitivät Sydneyssa konventsioniaan, missä käsittelivät uutta palkkasopimusta ja kysymystä palkkain korottamisesta. Näihin nähden päätettiin konventsionissa, että niille työläisille, jotka saavat palkkaa 3.00—3.75 dollariin päivältä, tullaan vaatimaan 20 prosentin korotusta, 15 prosentin korotusta niille, jotka saavat 3.75—4.75 dollaria päivässä ja kaikille muille, urakkamiehillekin, 10 prosentin korotusta. Tämmöiset evästykset antoi tuo konventsioni McLeodin johtamalle piirihallinnolle ja sanoi, että vain näiden vaatimusten toteuttamisen kautta, eikä mitenkään muuten, saattavat kaivosmiehet osallistua kaivosteollisuuden uudelleen järjestämiseen.

(Jatk.)

Elonkorjuutyöläisten oloista lännellä

Elonkorjuutyöläisen kirje Vapaudelle Reginasta, Sask.

Niille, jotka eivät ole olleet tilaisuudessa ottamaan osaa elonkorjuuseen Canadan lännellä, on varmaankin epätietoista kuinka oikein "nisua ja kultaa" kootaan.

Ensinnäkin mitä tulee vehnän ja kauran kasvattamiseen, on se täällä suurenmoista. Viljavainiot ovat laajat. Kulki niitä mihin suuntaan tahansa, näyttävät ne aina loppumattomilta.

Allekirjoittaneella ei näihin viljavainioihin ole ollut tilaisuutta tutustua juuri enempää kuin mitä on niitä nähnyt junan ikkunasta, lukuunottamatta t.k. 2 pnä tehtyä automatkaa täällä asuvan kansalaisen Mr. Hillin perheen seurassa. Hill on sivumennen sanoen tässä kaupungissa kai ainoa vakinaisesti asuva suomalainen, eikä olekaan tänne aivan äskettäin tullut, vaan on asunut täällä jo puoliväliin toistakymmentä vuotta. Allekirjoittaneella, kuten ehkä muillakin edelläkäviöilläni, oli onni löytää Hillin vieraanvarainen koti, jossa tarjottiin kulkijalle kahvia, ruokaa ja vieläpä joku dollari lunssirahaakin.

Tänä syksynä, kuten aikaisempinakin vuosina, on tänne lähetetty määräämättömät joukot elonkorjaajia, ollenkaan ottamatta huomioon, kuinka paljon todellisuudessa täällä työmiehiä tarvitaan. Poikkeuksetta voi sanoa, että joka ainoa, joka, tänne on edempää tullut toivossa tienata edes sen verran rahaa, että voisi jatkaa matkaa itään tai länteen, tuntee suuresti pettyneensä. Rautatiepiletti, jonka sai matkalle lähtiessä, kuljetti Winnipegiin asti, mutta siellä ei ole ollut ketään joka olisi elonkorjaajia tarvinnut. Päinvastoin käskettiin asemavirkailijain taholta ottamaan kiireesti piletti ensimäiseen lähtevään junaan. Ne, joilla ei ollut muuta rahaa ollutkaan kuin se viisitoista dollaria, jolla lähtöasemalta osti piletin, saivat tietysti jäädä kauniisti siihen mihin piletti loppui. Allekirjoittaneella sattui olemaan senverran, että pääsin tänne Reginaan alennuspiletillä. Mutta mitä täällä sitten oli — ei mitään!

Se luulo, että täällä farmiseutujen asemilla olisi farmarit olleet miehiä vastaanottamassa, oli suuri erehdys. Lukija voi kuvitella mielessään miltä tuntuu saapua tuntemattomaan ympäristöön muutama dollari — taikka ei sitäkään — taskussaan, ei ruuasta eikä asunnosta mitään tietoa. Farmareita odotetaan saapuvaksi miehiä noutamaan. Niitä ei ala kuulua. Siten kuluu päivä toisensa perään. Satoja miehiä makaa aseman lähellä olevassa puistossa ja aina vain tulee uusia junia, ammentaen asemille lisää "elonkorjaajia", vaikka entisistäkään ei ole montakaan päässyt työhön. Ja jos muutamien onkin onnistunut päästä farmarien pelloille töihin, ovat he jo ehtineet tulla takaisinkin, sillä leikkuu kestää useammassa tapauksessa vain muutaman päivän. Tapasin kerrankin yhden farmarin, jolla oli viidelle miehelle riittänyt työtä vain vajaaksi päiväksi, jolloin oli saatu vehnät kuhilaille, ja jolloin pojat olivat saaneet taas lähteä yrittämään muualle onneaan.

Joka vain on ollut Suomen lahtarien vankina 1918 ja etenkin Tammisaaressa, jossa allekirjoittanutkin on saanut proletaarisen koulusivistyksensä, niin muistutti Reginan aseman ympäristö toisin ajoin verrattain paljon sitä aikaa, vain sillä eroituksella, ettei Reginassa sentään ketään tiettävästi ammuttu. Mahdollisesti olisi sekin voinut tapahtua täällä yhtähyvin kuin Suomessakin, ellei miehet olisi kuunnelleet heti poliisien käskyjä kun nämä käskivät nälkäisten miesten poistua asemahuoneesta. — Reginan kaupunki muuten ylpeilee siitä, että heillä on suuri ja ajanmukainen asemahuoneusto, eikä se siitä suotta ylpeilekään, sillä siisti asema on siistillä kaupungilla. Mutta sitä en tiedä, ovatko kaupunkilaiset tulleet elonkorjuumiesten aikana käyneeksi aseman kellarikerroksessa. Se mitä siellä näkee, ei suurestikaan eroa Suomen v. 1918 vankileirinäystä. Miehiä makaa sementtisellä permannolla toinen toisessaan kiinni. Luonnollisesti ei kenelläkään ole makuuvaatteista hajuakaan. Ja lukemattomat eivät tiedä, että mistä saa aamulla edes leivänpalan suuhunsa.

Tällä tavalla se on mennyt viljan leikkuuaika täällä Reginassa. Toiset ovat olleet muutaman päivän töissä, toiset ovat lähteneet "piittaamalla" ulos kaupungista ja toisia on tullut samoin kyytiä varastamalla toisista farmiseutujen kaupungeista tilalle, joissa ei kertojain puheiden mukaan ole ollut sen parempaa saatavissa kuin täälläkään. Nyt suurimmaksi osaksi ovat viljat katkaistu ja tällä viikolla (kirje lähetetty t.k. 3 pnä) alkaa ehkä puinti, joten on vielä toiveita, ainakin osalla, päästä viikoksi pariksi työhön.

Niillä monilla kymmenillä tuhansilla ihmisillä, jotka tänne on narrattu, on synkkä tulevaisuus edessään. Turvaa ei ole missään ja talvi kaikkine kärsimyksineen on tulossa.

Kuulkaahan toverit, nykyiset ja tulevat elonkorjaajat, eiköhän tämäkin kurjuus parantuisi järjestäytymisen avulla? Ensi syksynä, kun tänne aletaan miehiä värväämään, niin olisi meidän työläisten järjestöjemme kautta otettava ensin selvää kuinka paljon suunnilleen kullakin farmiseudulla miehiä tarvitaan ja kuinka pitkän ajan. Muutaman päivän kestävää leikkuutyötä varten ei kenenkään ihmisen kannata tänne saakka lähteä esimerkiksi itä-Canadasta. Sitten myöskin olisi järjestettävä niin, että farmari, joka niin ja niin monta työläistä pelloillaan tarvitsee, olisi heitä asemilla noutamassa, eikä, kuten nykyään, että miehet joutuvat harhailemaan nälissään ympäriinsä tietämättä mistä sellaisen farmarin löytäisi, joka miestä tarvitsee.

Englannista tuotujen miesten kohtalosta on jo kerrottu Vapaudessa aikasemminkin, joten heidän kohtalonsa jokainen lukija tuntee, enkä siis kajoa siihen puoleen asiasta.

Tällainen on yleiskuva nykyisin lännen viljavainioilla, jonka olen lyhyesti edellä kertonut, eikä kertomukseni ole hituistakaan totuudesta poikkeava.

Elonkorjuuseen lähtenyt.

Toronton uutisia

SACCO-VANZETTI-MUISTOJUHLISSA

Standard-teatterissa täällä oli väkeä noin 1,400 paikoille.

Tilaisuudessa puhuivat toverit Buck, Custance ja Halpren sekä ukrainalainen orkesteri soitteli alussa ja Freiheit kööri lopetti kansainvälisellä. Puheitten välissä esitettiin protestilausunto Suomen hallitukselle työläisten vainottujen johtajain puolesta, vaatien heidän ehdotonta vapautustaan. Samalla kuin puhujat osoittivat Saccon ja Vanzettin sähkötuolissa kärventämisen Amerikan imperialismin luokkadiktatuurin vastauksena kansainvälisen työväestön protesteihin, niin osoittivat he myöskin, että valkoterrorin uhreja on miljoonia yli maailman, sekä imperialistisen sodan kiertämätön lähestyminen pakoittaa imperialisteja yhä häikäilemättömämmäksi. Vielä on luokkatovereita Amerikan vankiloissa. Mooney ja Billings ovat samanlaisen juonittelun uhreina viruneet vuosia. Työväen puolustusliiton on taisteltava heidän vapauttamisekseen. Työväen puolustusliitolla on ainainen taistelu jokapäiväisesti lakkotaisteluiden, järjestäytymistaistelujen y.m. yhteydessä toimivien taistelijain puolustamisessa. On siis välttämätöntä lujittaa työväen puolustusliiton toimintaa. Tilaisuudessa koottu kolehti tuotti $114.95.

KANSAINVÄLISTEN KENTTÄJUHLIEN JÄLKIKAIKUJA

Urheilijatoverit täällä tuntevat kärsineensä vääryyttä kun kolmen viikon "Vieras" havainnoissaan on lausunut, että urheilijat yrittivät järjestää omia juhliaan vastapainoksi kansainvälisille juhlille. "Vieras" oli saanut tämän selville, mutta ei ehkä tiennyt, että näille urheilujuhlille oli pitämisluvan myöntänyt C.S.T.U.L. liittotoimikunta. Tämän kirjoittaja haluaa, että tämä seikka tulee muillekin selväksi, mutta samalla haluan lausua, että Toronton piirissä pitää C.S.T.U.L. liittotoimikunnan luvalla ottelut vain kerran kesässä, sillä alueella ei ole vuorojen jaotteluja kuten on esim. Sudburyn alueella. Torontossa sitävastoin on myöskin s.j. osasto juhlia järjestämässä pitkin kesää, sekä joukkoon pyrkii kommunistinen puolue ja kom. nuorisoliitto. Edellisinä vuosina on tullut tavaksi juhlia puolueen järjestämiä juhlia Dominion päivänä, heinäk. 1 p., ja nuorisoliitto sitten myöhemmin erikseen. Tänä vuonna päätti puolueen kaupungin keskuskomitea suomalaisten ja ukrainalaisten toivomuksen mukaisesti luovuttaa tämän ensimäisen juhlapäivän ja järjestää omat juhlansa myöhemmin. Kesäkuussa vihdoin ratkesi työläisnuorison kurssien pitäminen alkavaksi elokuun 6 p. Tällöin päätti puolueen ja nuorisoliiton keskuskomiteat yhdessä, että kansainväliseksi juhlaksi otetaan tuo päivä, ollen se samalla puolueen ja nuorisoliiton juhla, sekä kurssien avajaisjuhla. Lopullinen ratkaisu tapahtui noin kaksi kuukautta ennen. Toiselta puolen olivat urheilijamme puolueen jäseninä velvolliset ymmärtämään tämän ja antamaan yksimielisen kannatuksen tälle, sillä eihän liittotoimikunta vaatinut, että oikeus juhlimiseen on vain elok. 6 päivänä, mutta riippui se meidän omasta säännöstelystämme.

siitä Vapauden kirjakauppaan ... St., tai sitten suoraan asiam... 352 Foley Street.

SUUNNITTELI ITSEMURHAA KUUSI VUOTTA

Nicholas Michayluk 38-vuotias ukrainalainen, jonka ruumis löydettiin huoneestaan Bay-kadun varrella vastapäätä "Koti"-ravintolaa ... toisen päivän iltana, pää kuulan lävistämänä ja 35 kaliberin revolveri vieressä, oli jälkeensä jättämistä kirjeistä päättäen suunnitellut itsemurhaa jo kuusi vuotta. Hän oli jo kuusi vuotta sitten ostanut tuon aseen, jolla sitten viimein lopetti päivänsä. Häneltä jäi 440 dollaria rahaa ja jättämissä kirjeissä hän toivoo, että hautajaiset pidetään mahdollisimman yksinkertaiset ja haudalle laitetaan yksinkertainen muistomerkki, ja mahdollinen ylijäämä jaetaan tasan hänen veljelleen, sisarelleen ja kommunistipuolueelle.

PAPPI PALKKARIIDAN SOVITTAJAKSI

Täkäläisten katuvaunutyöläisten palkkariitaa sovittelemaan valitut työläisten ja työnantajien edustajat ovat nyttemmin päässeet yksimielisyyteen puheenjohtajan valinnassa, valiten siihen toimeen Rev. H. R. Grant'in Fort Williamista. Tämä sovittelulautakunta on jo saanut työdepartementin hyväksymisen ja alkanee se neuvottelunsa hetimiten.

AUTO-ONNETTOMUUKSIA

Sunnuntaina syyskuun 2 päivänä tapahtui täällä ainakin kaksi huomattavampaa yhteenajoa, joissa loukkaantui yhteensä kahdeksan henkilöä, useimmat lievästi, ainoastaan yksi heistä joutui olemaan jonkun päivän sairaalassa. Poliisin selostuksen mukaan yhteentörmäykset johtuivat huolimattomasta ajosta. Kaksi ajureista, Brunnell ja Olaf Larsen, poliisioikeudessa tunnustivatkin itsensä syyllisiksi. Heiltä kumpaakin sakotettiin 50 dollaria ja kulut.

800 OPPILASTA

ilmoittautui täkäläiseen teknilliseen ja korkeakouluun, lukukauden alkaessa 4:nnen päivän aamulla. Tämä on noin kaksisataa enemmän kuin viime vuonna.

TYÖNJOHTAJA LOUKKAANTUI

Thomas Mayo, joka toimii töiden ylijohtajana Fort Williamin uuden hotellin rakennuksella, loukkaantui vaikeanlaisesti elokuun 31 päivän iltana, jolloin sementtiränni putosi hänen niskaansa, ruhjoen hänen selkänsä ja säärensä. Hänet kuljetettiin sairaalaan ja lääkärit ilmoittavat, että hän tulee paranemaan. — S.

Timminsin uutisia

VÄINÖ VALO MUUTTI POIS

Väinö Valo oli valittu Kirkland Laken osaston näytelmäseuran johtajaksi ja muutti täältä pois tulevaan tehtäväänsä. Täällä ollessaan hän oli näytelmäseuran toimivimpia henkilöitä. Samoin hän oli johtanut useampia vuosia laulu- ja soittokuntaa. Varmaan hänen poislähtönsä takia tuli täällä suuri aukko osaston toimintaan. Puolueasiain käsittelyyn ja toimintaan ei hän niin suuresti ottanut osaa kuin edellämainittuun. Hänen työnsä osaston hyväksi lienee ollut suuri, koska osaston kokouksen täytyi päättää tänne haettavaksi näytelmäseuran johtajan toimi, joka näihin asti on ollut näytelmäseuran keskeinen tehtävä.

ÄMMÄMÄISYYTTÄ

Yksi hyvin paha tapa, joka on yleinen suomalaisten kesken, on juoruaminen ja perättömien juttujen tekeminen. Täällä sitä on paljon käynnissä. Monet ihmiset, pelkästä ilkeämielisyydestä koettavat halventaa toisia perättömillä jutuilla. Toiset koettaa sillä mustata työväenliikettä. Ja moneen pystyy tuo kaikenlaatuinen provoseeraus tai parjaaminen ja pysyy erillään kaikesta työväenliikkeestä. Täällä tapahtuu paljon asioita, jotka olisi peittelemättä paljastettava, sillä ne sotii yleisiä nykyajan ihmisille sopivia tapoja vastaan. Mutta totuus kaikessa ja pois asiaton parjaaminen. Monet kai luulee täällä oltavan kaiken lain ulkopuolella, että sopii syyntakeettomasti puhua.

SUOMALAISET ELÄVÄT KUIN VIIMEISTÄ PÄIVÄÄ —

Viime viikolla oli kaksi suomalaista poliisioikeudessa syytettynä juonti- ja myyntihommista väkijuoma-asioissa. Puolustusasianajajan kautta jutut siirrettiin. Vain nimeksi joutuu suomalaisia oikeuteen vastaamaan myymistään, vaikka sitä käytetään hyvin paljon. Ja uskottava asia on poliisien saavan jonkunlaisen hyvityksen. Suomalaisten juoppojen elämää ja rähinää kuulee melkein joka aika vuorokaudesta. Viime viikolla oli useampia tappelurähinöitä, joissa yhdeksä piti katketa kurkut toisen puukosta saaman lyönnin takia. Hyvin säälittävää on nähdä kaikkein pahimpain juoppojen elämää ja kulkemista kaduilla. Monasti syytetään tämän maan syntyisiä suomalaisia siitä, että eivät kehtaa tunnustaa itseään suomalaisiksi ja ei tuo mikään ihme ole, jos uudemman ajan käyttäytymistavan oppineet karttaa tuota rumaa, vanhaa suomalaista juoppojen esiintymistapaa, ja ei voi niinollen sulautua heihin. Monasti kuulemme myös urheilijoitten kehuvan itseään ja joukkoaan ja uusien tapojen kasvatusta. Mutta täällä ei kuitenkaan tuo pidä paikkaansa huolimatta miten kauan ovat olleet urheilujärjestöjen vaikutuksen alaisina, vaan näemme

Port Arthurin uutisia

KELLO KADONNUT

Kun Signe Aarnio muiden mukana oli soittamassa S. J. osaston haalilla elokuun 26 päivän iltana, otti hän kellon pois ranteestaan laskien sen näyttämöllä olevan pianon päälle siksi aikaa kun soittelee. Mutta kun hän myöhemmin aikoi jälleen panna kellon ranteeseensa, niin sitä ei enään löytynytkään ei etsimälläkään. Kello oli siis hävinnyt. Mutta minne ja mitenkä, se on ainakin toistaiseksi selittämätöntä. Jos joku on sattunut löytämään sanotun kellon, niin pyydetään häntä hyväntahtoisesti ilmoittamaan

Haasta sinäkin jotakin

…e canadalaiset olemme hiukan hitaita missä asiassa tahansa, mutta …päästyämme yleensä saamme toimeksi enemmän kuin jotkut toiset. … näissä Punikin haastejutuissakin myöhästyimme, emmekä vielä …än ole oikein päässeet veriimme. Mutta kyllä me nyt jo hyvällä … olemme ja aina vaan parannamme. Seuraavassa on taas joukko …eita, joihin haastetut eivät tietystikään ole vastaamatta sitä Canadan …alainen kurssi edellyttää.

Ne joita haastetaan:	Ne jotka haastavat:
… Kangas, Kenogami, Que.	Senja Järvi, Kenogami, Que.
… Long, Timmins, Ont. …i Rönkkä, Timmins, Ont.	Isak Mäenpää, Timmins, Ont.
…y Nissilä, Dunblane, Sask. …rt Särkilahti, Dunblane, Sask.	Emma Perälä, Dunblane, Sask.
… J. Hill, Vancouver, B. C. … J. Häyhä, Vancouver, B. C.	Jacob Rämö, Vancouver, B. C.
…e Heikkinen, Oba, C.N.Ry., Ont.	M. Hieta, Oba, Ont.
…d Marttinen, Biscotasing, Ont. …ton Puustel, Biscotasing, Ont.	Y. Leppänen, Biscotasing, Ont.
…Hurnanen, Carmangay, Alta. … Snellman, Carmangay, Alta.	T. Tabell, Carmangay, Alta.
… Johnson, No. Cobalt, Ont.	M. Savolainen, No. Cobalt, Ont.
…e Sorjonen, Levack, Ont. … Länsi, Levack, Ont.	Kalle Anttila, Levack, Ont.
…a Sorjonen, Levack, Ont. …ma Kauppinen, Nemegos, Ont.	Betty Kopsala, Levack, Ont.
… Johnson, Fort Frances, Ont. …x Kuronen, Crozier, Ont.	Maria Hakala, Fort Frances, Ont.

…dän joukossaan hyvin alhaalle pai-…eita ja urheilijain voima ja kas-…ushenki ei heihin pysty antamaan …s varoituksia. Urheiluseura ei välli… kieltolain rikkomuksista.

MIKÄ ON ETUTILALLA?

…Työväen järjestäytymistilaisuudet …ät kiinnosta työläisiä, koska eivät …koonnu niihin, huolimatta miten …vin ne on ilmoitettu. Mutta kun …u muu agentti tai humpuukin edus-…ja saapuu johonkin palloruumaan … koiratorppaan, niin sinne rientää …miset näkemään mitä siellä on. …glanninkieltä puhumattomat ja …kemattomat saavat hyvin selvän …istä on kysymys. Tämä vain todis-…eksi mikä on suomalaisille työläisil-… ensitilalla, humpuuki vai työväen-…ia.

…YÖSUHTEISSA VILKASTUMISTA

…Elonkorjuuseen menosta, vai mistä …nee johtunut, että näihin isompiin …ivanttoihin on otettu uusia miehiä, …uun muassa englanninkieltä ymmär-…mättömiä suomalaisia. Hollinger, jo-…n ei ole pitkään aikaan kelvannut …komaalainen, on jo alkanut niitä ot-…maan. Töitten sanotaan yleisesti vil-…stuneen kaikilla aloilla. Palkat kui-…nkin pysyy alhaisina, sillä ei ole …öläisillä sitä yhteistä voimaa, joka …itä kohottaisi, vaan työnostajat saa-…at maksaa sen kuin haluavat. — Kir-…envaihtaja.

Montrealin uutisia

"MAAILMAN JALOISSA"

…Tämän kuun 23 päivän illalla on …ontrealilaisilla tilaisuus nähdä o-…ston huvitoimikunnan näyttelemä-… "Maailman jaloissa", 5-näytöksi-…en yhteiskunnallinen kappale, joka …llaan esittämään Stanley-haalin y-…salissa. Kappaleen tapahtuma-…ikka on jossain Yhdysvaltain idän …tomoteollisuuskaupungissa, kuvaus …iten nuori konttorityttö joutuu val-…oisen orjakaupan uhriksi. 6 vuotta …toamisen jälkeen joutuu tytön toi-…en, nuorempi sisar, myöskin val-…oisen orjakaupan uhriksi koettaes-…an etsiä vanhempaa siskoaan, jon-ka kaikki toiset jo luulee kuolleeksi. Nuorempi sisar tulee kuitenkin pelastetuksi ikäänkuin ihmeen kautta vanhemman siskonsa avulla, myöskin tuntien samalla sisaret toisensa. — Kappale on hyvä alusta loppuun asti, kuvaa nykyisen järjestelmän mätäpaiseita.

KUOLLUT

Kalle Mäki (tunnetaan nimellä Nipigon Kassu) kuoli täällä Victoria-sairaalassa t.k. 10 päivän vastaisena yönä. Mäki on jo pitemmän ajan sairastanut vuoroin sairaalassa, vuoroin jossain majatalossa hivuttavaa sydäntautia. Nyt viimeisen pari kuukautta on hän ollut yhtä mittaa sairaalassa. Mäki on ennen oleskellut paljon Soon ja Nipigon ympäristöllä ,enimmäkseen työskennellyt metsätöissä. Nyt viime vuoden on hän ollut Montrealissa enään pystymättä minkäänlaiseen työhön.

TYÖNPÄIVÄN VIETTO

Työnpäivän vietto meni vanhaan tapaan. Vanhoilliset uniot järjestivät kulkueen, joka näytti enempi liikemiesten ilmoituskulkueelta kuin miltään muulta. Juhlissa oli edustajina Quebecin työministeri, kaupungin valtuusmiehiä useita sekä muita suuruuksia, jotka tietenkin pitivät tavallisia loistopuheitaan. Mitä sanottiin työläisten kurjista palkoista ja alhaisesta elämäntasosta tässä tilaisuudessa? Ei mitään ,sillä onhan kaikki hyvin!

NAISJAOSTON TOIMINNASTA

Naisjaosto, joka on ollut koko kesän lomalla, eikä ole pitänyt kokouksiaan ollenkaan kahtena kuumimpana kesäkuukautena, mutta nyt on taasen päättänyt alkaa uudestaan toimintaan. Ensimäinen kokous oli naisjaostolla t.k. 5 päivä, jossa järjestivät tulevan talven toiminnan. Ensimäisenä suurempana työnä tulee naisjaostolla olemaan palvelijattarien union järjestämisen avustus, joka keskustelukokouksessa siirrettiin naisjaostolle. Jokainen Montrealin nainen nyt ottamaan osaa naisjaoston toimintaan, eikä ainoastaan aina samat henkilöt.

Kuulustelupöytäkirjojen "oikeaksi todistaminen" Turun hovissa

Elok. 13 p:nä jatkettiin Turun hovioikeudessa syytetty Vileniuksen ja ohranatodistajain vastakkaista kuulustelua.

Ohrana A. Kangashauta

sanoi olleensa läsnä silloin, kun syytetylle luettiin hänen kuulustelupöytäkirjansa ja sanoi hän syytetyn sen täydellisesti hyväksyneen, vieläpä tarjonneen sen alle oman nimikirjoituksensakin, jota ei kuitenkaan siihen otettu.

Ohrana Palonen

kertoi samoin kuin edellinenkin. Lisäksi, että alkuosan luki kuulustelija syytetylle ääneen, ja sitten oli syytetty itse lukenut loppuosan myöskin ääneen. Sensijaan ei Palonen muistanut, olisiko Vilenius tarjoutunut itse pöytäkirjaa allekirjoittamaan.

Ohranapäällikkö Riekki

oli ollut muutamia kertoja läsnä, kun Löfving kuulusteli Vileniusta. Sanoi tämän aivan vapaaehtoisesti vastanneen kuulustelijan tekemiin kysymyksiin, ja lisäksi kertoneen asioista niin nopeasti kuin kuulustelija oli ehtinyt kirjoittaa.

Puheenjoht. kysyi, oliko perää syytetyn väitteessä, että kuulusteluissa olisi tarjottu väkijuomia.

Riekki kielsi sen. Sanoi toimittaneensa tästä tutkimuksen sen jälkeen kun Vilenius oli oikeudessa siitä kertonut ja tulleensa havaitsemaan tämän väitteen vääräksi. Luuli jutun väkijuomista johtuvan siitä, että eräältä pidätetyltä oli pidätettäessä takavarikoitu väkijuomia, joita sanoi säilytetyn muutaman päivän kuulusteluhuoneessa.

Puheenjohtaja kysyi, onko perää syytetyn väitteessä, että häntä olisi uhkailtu kuulusteluissa rautapunnuksilla.

Riekki kielsi tämänkin väitteen todenperäisyyden. Sanoi kyselleensä usein vangeilta, onko heillä mitään valittamista kohteluun nähden, eikä näillä ollut muistuttamista, kaikkein vähimmän Vileniuksella. Oli keskustellut kuulustelijoiden kanssa kaikessa sovussa.

Kanneviskaali sanoi eräitten syytettyjen oikeudessa moittineen etsivän keskuspoliisin koppeja ja muitakin oloja siellä, ja kysyi Riekiltä, mitä hän näiden moittimisten johdosta arvelee.

Riekki sanoi pidätettyjen olevan oloihin sangen tyytyväisiä ja esimerkiksi Ahlberg ja Kunelius ovat sanoneet ohranassa olevan paremmat olot kuin poliisilaitoksella, ja väitti lisäksi, että syytetty Aalto samasta syystä oli pyrkinyt Helsingin lääninvankilasta takaisin etsivän keskuspoliisin koppeihin. Kehui, että he pitävät vangeista sangen hyvää huolta, koska tietävät nämä poliittisiksi. Sanoi, että nämä saavat ensiluokkaista ravintoa jne. Sensijaan kielsi näille annettavan tutkintoaikana sanomalehtiä.

Kanneviskaali tiedusteli, miten ohranassa sairaita hoidetaan, kun eräät syytetyt ovat väittäneet kuulustelutilaisuudessa olleensa kovasti sairaita.

Riekki kehui heillä olevan oman lääkärin, joka haetaan paikalle heti kun sairaustapauksia ilmenee. Mainitsi nyt syytettyinä olevista m.m. Väinö Vuorion, Aallon ja Arvo Tuomisen sairastuneen ja saaneen nopeasti lääkärinhoitoa.

Vilenius pyysi sen jälkeen sisälle kutsuttavaksi syytetty Kuneliuksen, sanoen tämän voivan kertoa samoin kuin hänkin, että ohrana Hagelberg tarjosi heille pirtua, kun heitä kuulusteltiin yhdessä.

Ohrana Hagelberg

kielsi sellaista tarjonneensa, myöntäen kuitenkin kuulusteluhuoneessa kyllä olleen säilytettävänä pirtua.

Ohrana Tanner

oli ollut läsnä Turun lääninvankilassa toimitetussa kuulustelussa ja todisti nyt siinä tilaisuudessa laaditun pöytäkirjan oikeaksi.

Puheenjohtajan tiedustelussa sanoi Löfving, ettei todistaja ollut läsnä silloin, kun syytetty kirjoitti itse allemerkintänsä pöytäkirjaan.

Viipurin ohranapäällikkö Vuoksi

oli ollut saapuvilla silloin, kun Löfving kuulusteli syytettyä sen johdosta, että tämä oli oikeudessa kieltänyt kuulustelupöytäkirjansa. Kuulustelija oli ihmetellyt syytetyn menettelyä, ja oli tämä vain sanonut: Enhän ole koskaan myöntänyt toimintaani rikolliseksi. Vuoksi sanoi saaneensa sen käsityksen, että Vilenius pelkäsi tekemänsä tunnustuksen asettavan hänet vaaranalaiseksi SKP:n taholta ja sentähden tehneen kieltonsa. Vuoksi kertoi sanoneensa syytetylle tällöin, että hänen kieltonsa on vain taktiikkatemppu, joka saattaa nyt miellyttää kommunisteja. Kun asia on päättynyt, niin Vilenius on sen jälkeen kuitenkin menettänyt toveriluottonsa.

Ohrana Rinne

oli toimittanut Alma Suomisen kuulustelun, joka pidätettiin yhdessä Vileniuksen kanssa, ja jolta tavattiin m.m. aikaisemmin tavatut seitsemän kirjettä. Suominen oli sanonut kirjeet Vileniuksen kirjoittamiksi ja myöhemmin oli Vileniuskin ne omikseen tunnustanut.

Puheenjohtaja: Vieläkö Vilenius kaiken tämän jälkeenkin tahtoo pysyä kiellossaan?

Vilenius: Vielä.

Sen jälkeen sai hän astua ulos, ja sisälle kutsuttiin seuraavina

syytetty Lauri Gustafsson sekä ohrana Stendahl.

Kun Gustafsson oli oikeudessa kieltänyt useita kohtia kuulustelupöytäkirjassaan, tiedusteli puheenjohtaja niitä nyt kuulustelujen toimittajalta. Tämä väitti kuulusteluissa olleen puhetta kaikista niistäkin asioista, jotka syytetty on oikeudessa kieltänyt, ja väitti hän kaikki kohdat pöytäkirjassa pitävän paikkansa.

Kanneviskaali tiedusteli Stendahlilta, oliko keskuspoliisi tietoinen Gustafssonin toiminnasta jo aikaisemmilta ajoilta.

Stendahl: Niissä asiakirjoissa, joita Gustafssonin kuulustelemista varten sain, sanottiin hänen kuuluneen 1922 Hämeen eteläisen vaalipiirin nuorisopiiritoimikuntaan. Samoin oli niissä mainittu hänen opiskeluistaan Lännen vähemmistökansallisuuksien yliopistossa ja eräästä kesäloman vietosta Siperiassa.

Ohrana Muller

todisti samoin kuin edellinenkin syytetyn kuulustelupöytäkirjan oikeaksi. Kun puheenjohtaja tiedusteli, tekikö syytetty kuulustelutilaisuudessa siihen joitakin muistutuksia, niin sanoi todistaja syytetyn tehneen sellaisia kaksi. Toinen koski Laukin kirjeen polttamista ja toinen häneltä takavarikoituja rahoja.

Kun puheenjohtaja tiedusteli todistajalta, kuka se Laukki on, ei tämä tiennyt sanoa siihen muuta kuin että se on joku syytetyn Venäjällä olevista tovereista.

Mullerin jälkeen tehtiin

ohrana Malinille

samat kysymykset, ja tämäkin tietysti läksyjensä mukaan antoi niihin samat vastaukset kuin edellisetkin.

Syytetty on hyväksynyt kuulustelupöytäkirjansa, mutta nyt vaativat kuulustelijat oikeudessa hänelle aivan uuden kuulustelupöytäkirjan.

Etteivät kortit ohranalaitoksessa aina ole läheskään riittävästi selvillä, vaan saattavat joutua pahastikin sekaisin, sitä osoittaa sangen kuvaavasti syytetty Steniuksen kuulustelu vastakkain ohranoiden kanssa. Stenius nimittäin oli hyväksynyt oikeudessa kuulustelupöytäkirjansa, ja ainoastaan väittänyt, ettei hänen täällä näkemänsä Arvo Tuominen ole sama Tuominen, jonka hän oli sanonut nähneensä Moskovan pleenumin kokouksessa 1927. Myöskään ei Stenius kuulustelupöytäkirjojen mukaan ollut maininnut muiden nimiä kuulusteluissa kuin samassa kokouksessa olleen Viitasen, jonka kuitenkin oikeudessa oikaisi olleen Vileniuksen eikä Viitasen. Sanoi kuulustelijoiden nimessä erehtyneen.

Nyt kutsuttiin Steniusta vastaan ensimmäiseksi

ohrana Pallari.

Hän todisti ensiksi pöytäkirjansa oikeaksi . Kanneviskaali kysyi sen jälkeen, miten kuulusteluissa selvisi, että Tuominen on ottanut osaa pleenumin kokoukseen 1927?

Todistaja: Tämä Stenius kertoi jotenkin sillä tavalla, että Tuominen oli elokuun alkupuolella viime vuonna Venäjän ammattijärjestön vieraana Moskovassa, ja oli hänestä siihen aikaan Moskovan lehdissä valokuva ja haastatteluja. Näistä sanoi Stenius tulleensa tietämään, että Tuominen oli Moskovassa, ja kun Tuominen oli ilmaantunut pleenumiin, oli Kullervo Manner esittänyt hänet kokoukselle, kuten pöytäkirjassa on mainittu.

Kanneviskaali: Kuulustelupöytäkirjassa ei ole myöskään lähemmin kosketeltu sitä, kenen kanssa syytetty on ollut kosketuksissa Helsingissä.

Puheenjohtaja: Onko Stenius kertonut teille kuulustelujen aikana niistä henkilöistä, joiden kanssa hän Helsingissä on ollut toiminnassa?

Pallari: Kyllä niistä oli tupakkapuhetta ja kahvijuttua osittain pöytäkirjan laatimisen jälkeenkin, ja silloin hän mainitsi byroosta ja byroon henkilöistä ainakin kolme: Antin, Mossun ja Rasin. Eskon hän sanoi siinä olleen teknillisenä apulaisena, mutta ei kuuluneen byroon. Kun Steniukselle näytettiin kuvia, tunsi hän Antin Järviseksi, Mossun Kiveksi ja Eskon Hirveläksi.

Kanneviskaali: Oliko kuulusteluissa ollut puhetta vuoden 1926 pleenumiin osanottajista

Pallari: Hän mainitsi, ettei ollut siellä itse varsinaisena edustajana, mutta oli kokouksessa olleista tuntenut Viitasen ja Vileniuksen. En jaksa muistaa, sanoiko hän Latvan ja Vuorion olleen siellä, mutta ainakin hän mainitsi Majasen, Suomen byroon Antin ja Taimen.

Kanneviskaali: Tässä on mainittu myöskin Koivisto. Sanoiko syytetty, missä hän tuli tämän tuntemaan?

Pallari sanoi Steniuksen sanoneen tutustuneensa Koivistoon Kotkassa PAK:in jäsenenä.

Sitten kertoi todistaja pitkän jutun, jonka hän sanoi syytetyn kertoneen heille mainitusta Koivistosta, tämän ansioista ja puutteellisuuksista.

Kun puheenjohtaja kysyi, mikä toimi Koivistolla oli Kotkan PAK:issa, kertoi todistaja Steniuksen sanoneen Koiviston hoitaneen yhteyttä Viipuriin.

Puheenjohtaja: Tietääkö todistaja, jos Koivisto tuli Viipurin organisaattoriksi Steniuksen jälkeen?

Pallari: Sieltä oli apulaisorganisaattori lähtenyt Venäjälle. Stenius sanoi tavanneensa tämän Leningradissa ja että tämä olisi kertonut Koiviston tulleen organisaattoriksi Viipuriin. Myöskin oli Stenius maininnut kuulleensa, että myöhemmin tuli Viipuriin organisaattoriksi Lauri Lamminen.

Puheenjohtaja: Tuo on nyt vain kuulopuhetta.

Salo: Tämän todistajan kertomuksen jälkeen on syntynyt uusi pöytäkirja. Edellisessä sanotaan: että "kieltäytyy ilmaisemasta henkilöitten nimiä, joitten kanssa on ollut kosketuksissa". Jos tällaista syytetty olisi kertonut, kuin todistaja nyt täällä väittää, olisi se merkitty pöytäkirjaan. Todistajan kertomus tuntuu ihmeelliseltä. Kun minä olin Oulun lääninvankilassa Steniusta tapaamassa, jolloin saapuvilla oli myöskin todistaja Pallari, ja pyysin Steniusta kertomaan, mitä hän on sanonut kuulusteluissa, niin selitti hän minulle asiat todella sillä tavalla kuin pöytäkirjassa on. Hän sanoi m.m. sanoneensa Arvo Tuomisen olleen läsnä pleenumissa Moskovassa. Tämän myönsi Pallarikin nyt vasta näin myöhään, kun pöytäkirjat ovat hovioikeudelle jätetyt, tehdään niihin lisäyksiä. Täällä on ihmetelty sitä, että syytetyt kieltävät pöytäkirjan, mutta

nyt jo itse kuulustelijatkin kieltävät laatimansa pöytäkirjan.

Kun puheenjohtaja kysyi asiaa Steniukselta, niin väitti tämä alkuperäisen kuulustelupöytäkirjansa oikeaksi.

Puheenjohtaja: Miten se on, Pallari, oikeastaan tämän asian kanssa?

Pallari: Käydessäni täällä lääninvankilassa viime torstaina tapaamassa Steniusta ja puhuessani hänen kanssaan näistä asioista, mainitsi hän, ettei hän uskalla lähteä tunnustamaan näitä asioita, koska pelkää, että hänelle Tammisaaressa tulee tukala olo.

Stenius: Mitäs te valehtelette?

Salo: Pyytäisin todistaja Pallarilta kysyttäväksi, eikö hän rehellisyyden nimessä myönnä että Stenius on kertonut niin kuin täällä luetussa pöytäkirjassa ilmenee, ja ettei hän maininnut muita kuin Arvo Tuomisen nimen?

Puheenjohtaja: Oliko silloin, kun tuomari Salon kanssa olitte syytetyn puheilla, näistä lisätunnustuksista mitään puhetta?

Pallari: Ei ollut. Stenius mainitsi vain Tuomisen nimen, ei muita sen takia, ettei tuomari Salo arvannut niitä kysyä.

Puheenjohtaja: Olitteko, Stenius, sanonut todistajalle, että ette uskalla mennä Tammisaareen?

Stenius: Todistaja sanoi, että jos puhun niinkuin he tahtovat, niin minun ei tarvitse sinne mennä.

Puheenjohtaja tiedusteli Pallarilta, että oliko todellakin kaikista näistä asioista, mitä hän täällä on valan päällä puhunut, keskustelua Steniuksen kanssa ja että Stenius on hänelle siten puhunut?

Todistaja: Niin on.

Stenius: Se olisi pantu pöytäkirjaan, jos näin olisi ollut. Se on varmaa.

Salo: Olen pakotettu kieltämään tältä todistukselta kaiken merkityksen, koska sitä ei ole pantu pöytäkirjaan, sillä olen varma, että jos Stenius olisi puhunut, kuten todistaja täällä väittää, niin se olisi otettu pöytäkirjaan. Kun Stenius on itsestään kertonut kaiken, mutta muista valehnut, niin on synti, että sellaista häntä kohtaan tehdään.

Pallarin jälkeen kutsuttiin sisälle

ohrana Hermansson.

Puheenjohtaja: Onko syytetty kuulustelujen aikana puhunut suhteistaan muihinkin salaisiin SKP:n toimihenkilöihin kuin mitä on mainittu pöytäkirjassa?

Hermansson: On kertonut pleenumista ja puoluekokouksista.

(Jatkoa 4:llä sivulla)

Suomen Pääkonsulivirasto

koko Canadaa varten suorittaa kaikkia maan viralliselle edustukselle kuuluvia tehtäviä, antaa passeja matkustusta varten kotimaahan tai muualle, vahvistaa asiakirjoja, käännöksiä y.m., selvittää perintö- ja muita Suomen kansalaisiin kohdistuvia asioita.

Osoite:

Consulate General of Finland, Room 918

1410 Stanley Street, Montreal. (Corner St. Catharine and Stanley).

AKSELI RAUANHEIMO, pääkonsuli

Lisäksi on Suomella edustajina Canadassa: Konsuli Erick J. Korte, Port Arthur, Ont. — Adiel Saarimäki, 319 Bay St., Toronto, Ont. — H. P. Albert Hermanstn, 479 Main St., Winnipeg, Man. — Thomas Franssi, Box L, Sopper Cliff, Ont.

RAHAA SUOMEEN

Kurssi Suomen Markkaa

39.60

Canadan Dollarista

LÄHETYSKULUT:

40c lähetyksistä alle $20.00, 60 c lähetyksistä $20.00—$49.99, 80c lähetyksistä $50.00—$79.99 ja $1.00 lähetyksistä $80.00—$100.00 sekä 25c jokaiselta seuraavalta alkavalta sadalta dollarilta.

Sähkösanomalähetyksistä ovat lähetyskulut $3.50 lähetykseltä.

Sudburyssa ja ympäristöllä asuvat voivat käydä Vapauden konttorissa tiedustamassa erikoiskurssia.

LAIVAPILETTEJÄ MYYDÄÄN TIEDUSTAKAA PILETTIASIOITA

Tehkää lähetykset osotteella:

VAPAUS,

Box 69, SUDBURY. ONT.

Vapaudelle ottavat rahavälityksiä vastaan myöskin:

VAPAUS PORT ARTHUR BRANCH 316 Bay Street, Port Arthur, Ontario

VAPAUS MONTREAL BRANCH 239 St. Antoine St., Montreal, Que.

J. OKSANEN Kirkland Lake, Ont.

JOHN VUORI, South Porcupine, Ont.

CHARLES HAAPANEN, Osuuskauppa, Timmins, Ont.

A. T. HILL, 957 Broadview Ave., Toronto, Ont.

DAVID HELIN eri paikkakunnilla Pohj.-Ontariossa

SUOMEN KOMMUNISTINEN PUOLUE

Kirj. YRJÖ SIROLA.

(Jatk.)

SUOMEN KOMMUNISTIPUOLUE

1. Perustaminen

Edellä sanottu on ollut tarpeen kertoa, jotta lukija saisi oikean kuvan siitä, missä oloissa syntyi suomalainen kommunistinen puolue. Se ei syntynyt, kuten on laita useimpien muitten Kominternin puolueiden, Lokakuun vallankumouksen ideologisen esimerkin mukaan, n.s. teoreettista tietä, vaan syntyi se hävityn vallankumouksen veristen kokemusten perusteella. [illegible] työväen [illegible] porvariston provokatioon [illegible] Suomen [illegible] sialidemokraatit [illegible] proletaarinen vallankumous [illegible] Suomen omiin oloihin [illegible] ja hävitty objektiivisista syistä, [illegible] porvariston ja sen liittolaisten [illegible] vallankumous oli ollut [illegible] porvariston tilanteen takia [illegible] sosialipoliittisten välttämättömien kysymysten ratkaisemiseksi, jotka olivat kypsyneet Suomen yhteiskunnassa, [illegible] vallankumouksen [illegible] ratkaista vain proletaarinen vallankumous. [illegible] Suomen porvaristo on sosdemien tuella [illegible] reformeilla "vapauttanut" torpparit ja [illegible] suudella, säätänyt asutuslakeja), niin tunnustavat porvarispolitiikotkin, että näistä reformeista ei ole ollut osoitettua tuloksia. Ja pientalonpoikain tyytymättömyys kasvaa.

Samaan aikaan kun Suomessa, keväällä 1918, raivosi hillitön valkoinen terrori ja satatuhatta vallankumouksellista oli nääntymässä vankileirillä, kypsytti yllä mainittujen kysymysten harkinta Neuvosto-Venäjällä emigranteina eläviin vallankumouksellisten keskuudessa ajatuksen, että on aika perustaa kommunistinen puolue. Se tehtiinkin Suomen Sosdem Ulkomaisen järjestön konferenssissa Moskovassa. Monipäiväisen keskustelun jälkeen, jossa Suomen työväenliikkeen ja varsinkin hävityn vallankumouksen kokemukset selvitettiin, äänestettiin teeseistä, joissa lyhyesti lausuttiin, että työväen on valmistuttava vallankumoukseen eikä pyrittävä parlamentaariseen vanhamalliseen toimintaan. Ainoastaan vallankumouksellinen joukkoliike, joka edistää kommunismin leviämistä ja sosialistisen vallankumouksen toteuttamisen voitolle pääsyä, on hyväksyttävä. Kansainvälistä vallankumousta on edistettävä ja tuettava Venäjän neuvostovaltaa.

Tälaisia teesejä vastaan äänesti 16. Eivät hekään sanoneet vallankumousta vastustavansa, mutta tahtoivat "selvennettäväksi" kysymystä "käytännöllisestä toiminnasta". Asiallisesti olivat kuitenkin kommunismin vastustajia, joista sittemmin [illegible] kommunismista. Kommunistien teesien puolesta äänesti 76, jotka sen jälkeen pitivät SKP:n perustavan kokouksen, joka suunnitteli uutta [illegible].

SKP otti tehokkaasti osaa Kominternin valmisteluihin ja itse kokoukseen maalisk. 1919 ja on sen jälkeen ollut mukana kansainvälisessä toiminnassa. Sen läheisimmät yhteydet — paitsi Neuvostoliittoa — ovat olleet Skandinavian maiden kompuolueisiin ja Amerikan suomalaisiin kommunisteihin sekä Baltian maiden kompuolueisiin.

SKP:n enism. Keskuskomitea (Kuusinen, Manner, Letonmäki, Evä, Sirola, veljekset Rahja) alkoi toimintansa Pietarissa, josta käsin toimitettiin kommunistista kirjallisuutta ja lehtiä Suomeen sekä lähetettiin organisaattoreita sinne (m.m. oli tov. Kuusinen siellä v. 1919—20). Puolueen vaikutus alkoikin pian tuntua. Suomen vallankumoukselliset työläiset, jotka jo ennen kumousta olivat tunteneet sympatiaa bolshevismia kohtaan ja vaistomaisesti sen omaksuneet, olivat nyt terrorin alla myös harkinneet kysymystä, yksitellen ja kollektiivisesti. Kommunistiset opit, sikäli kuin heille voitiin toimittaa niitä, tapasivat otollisen maaperän ja pian syntyi Suomeen salainen kommunistijärjestö. Sen järjestömuotona oli "kolmikkojen", s. o. komiteain verkko, sekä "ketju", henkilöstä henkilöön kulkevat viestit, jotka näiden henkilöiden ja kolmikkojen toimesta levisivät ympäristön läheisempien tai välillisempien luotetuiden kautta.

Kolmikkosysteemiä toteutettiin m.m. sotilasalalla. Syntyi erikoisia naisten järjestöjä, jotka panivat toimeen sanitaarikursseja y.m.s. Kolmikkoja järjestyi myös työpaikoille ja julkisiin (ammatillisiin ym) järjestöihin. Tällöin ei vielä osattu tehdä tarkkaa eroa solujen ja fraktiain välillä. Joka tapauksessa pääsi toiminta alkuun ja sen vaikutus tuntui pian Suomen poliittisessa elämässä.

Kuten tavallista hävityn vallankumouksen jälkeen sai SKP aluksi jonkun verran "äkkijyrkän" ("ultravasemmistolaisen") luonteen. Sitä edisti silloinen maailmantilannekin, joka oli vahvasti kumouspitoinen. Puolue pani toimintansa pääpainon välittömään taisteluun valmistautumiseen. Osanotolla Puna-Armeijan taisteluihin ja hankkien sotilasopetusta valmistautuivat suomalaiset punikit nyt korjaamaan sen puutteen, joka kansalaissodassa oli ollut silmiinpistävin. Tuloksena oli joukko koulutettuja punapäällikköitä ja puna-armeijalaisia, jotka kunnialla ovat täyttäneet tehtävänsä Neuvosto-Venäjän lukuisilla rintamilla.

2. Koettelemuksia ja kriisejä.

Ymmärtäen SKP:n merkityksen yritti Suomen valkoinen porvaristo heti alun alkaen tehdä sen vaarattomaksi. Paitsi ankaraa porvarillista diktatuuria ja valkoista terroria Suomessa — jossa puolue on kuluneen kymmenen vuotta ollut tiukasti illegaalinen — aikoi porvaristo tuhota sen Neuvosto-Venäjällä olevat Keskuskomitean jäsenet. Sen lähettämät agentit apureineen alkoivat Pietarissa demagogisesti lietsoa epäluuloa ja tyytymättömyyttä KK:aa vastaan. Vaikka se emigrationi, jossa suomalaiset kommunistit Neuvosto-Venäjällä elivät, suuresti erosikin vallankumouksellisesta emigrationista kapitalistimaissa, ei täälläkään kuitenkaan kokonaan voitu välttää joitakin emigranttielämän negatiivisia piirteitä. Suomalaiset emigrantit eivät osanneet venäjänkieltä eivätkä voineet nopeasti perehtyä elanto- ja puolueoloihin Venäjällä. Näihin aikoihin vallitsi Venäjällä saarron ja kansalaissotien aiheuttama puute, josta demagooginen kiihotus sai aihetta agitatioonsa. SKP:n johto teki myös alussa sen virheen, että se otti välittömään johtoonsa toimialoja ja laitoksia, jotka paremmin olisivat olleet neuvostoelimien tai erikoisten emigranttielimien hoidettavat, kuten huoltolaitoksia, sairaaloja, tehtaita, maatalouskommuuneja, kouluja y.m.s. Toinen virhe oli se, että puolue-eliminä aluksi pidettiin emigranttien keskuuteen muodostettuja klubeja, joilla oli edustusoikeus puoluekokoukseen. Näin saivat nämät ikäänkuin oikeuden kontrolloida puoluetoimintaa Suomessa, jota eivät voi tuntea; sen kun täytyy olla salaista ja voivat siihen emigranteista organisatorisesti ottaa osaa vain sitä varten valitut. Tämä aiheutti sen, että emigranttien siirtäminen Venäjän Kommunistipuolueeseen ja heidän klubiensa yhdist. VKP:n puolue-elimiin ei käynyt ilman kahnauksia.

Kuten ennenkin historiassa on todettu, muodostaa hävityn vallankumouksen jälkeen emigranttielämä hyvän maaperän keskenäisille syyttelyille ja epäluuloille. Tähän oli 1918—1920 suomalaisten emigranttien keskuudessa sitäkin suurempi yllyke, kun SKP:n johtoon tuli samoja henkilöitä, jotka olivat olleet Suomen vallankumouksen johdossa ja tällöin osallisia siinä tehtyihin virheisiin.

Tällaisessa maaperässä kehittyneistä tyytymättömistä aineksista nyt — kuten silloin jo aavistettiin ja kuten myöhemmin on epäämättömästi todistettu — Suomen lahtarien ja Englannin imperialismin agentit saivat apureita, joiden avulla elok. 31 p. 1920 suorittivat kamalan verityön, murhasivat SKP:n johtohenkilöitä ja toimitsijoita 8 sekä haavoittivat 12. Mutta SKP:n johtoa ei tämän kautta saatu tuhotuksi ja emigranttienkin keskuudessa aiheutti se selkenemisprosessin, sillä proletaariset ainekset sanoutuivat heti irti murhajoukkueesta. Vuosia ovat kyllä eräät silloisen muka oppositsion henkilöt pitäneet koossa pientä nurkkakuntaansa, mutta on sen keskuudessa tapahtunut rappeutuminen sen miltei hävittänyt.

Samaan aikaan kun edellämainittu emigrantti-oppositio kehittyi, joutui SKP:n johto myös kriisiin. Osaksi johtui se erimielisyyksistä kysymyksessä suhtautumisessa emigranttiaineksiin, mutta koski se myös puolueen toimintaa Suomessa. Osa KK:n jäsenistä joutui tällöin kumartamaan "joukkojen", osaksi elproletaaristen ainesten vaistovaraisuudelle, esittäen mielestään liiallista keskitystä vastaan organisatorisesti sellaisia toimenpiteitä, jotka olisivat saattaneet kommunistisen puolueen perusteet vaaraan (laajalla pohjalla valittu kongressi yms). Keskustelu näistä kysymyksistä KK:n jäsenten kesken, joista osa oli Neuvosto-Venäjän ulkopuolella, vei lopulta ryhmäkuntaisuuteen, joka uhkasi johtaa hajaannukseen. Asiallisesti olikin jo kaksi erillisesti toimivaa fraktiaa, joilla oma johtonsa, fraktiokokouksensa jne. Kominternin johdolla puolue kuitenkin selvisi kriisistään, mutta ei ilman suuria vaikeuksia. Kevättalvella 1921 asetettiin KI:n johdolla pariteettinen Keskuskomitea ja puoluekokousta valmistava organisatiokomitea. Kesällä sitten, Kominternin III:n kongressin jälkeen, kriisi lopulta selvitettiin puoluekokouksessa. Parliviikkoisessa keskustelussa ensin selvitettiin uudestaan Suomen työväenliikkeen ja 1918 vallankaappauksen, sekä sen jälkeisen ajan kokemukset. Nyt täydennettiin se, mikä 1918 vielä oli jäänyt kesken. Lopulta löydettiin, KI:n avulla, yhteinen, bolshevistinen pohja, jolla toimien sitten kriisi suhteellisen nopeasti likvidoitiin.

Puoluekokous antoi KK:lle tunnustuksen siitä, että se oli pysynyt paikallaan ja kiinteästi puolustanut kommunistisen puolueen perusedellytyksiä, puolueyhteyden, puoluekurin ja velvollisuuksien täyttämisen välttämättömyyttä. Oppositiossa olleille KK:n jäsenille antoi puoluekokous muistutuksen kuririkkomuksesta sekä siitä, että eivät olleet puolueelle vakavana aikana tiukasti liittyneet KK:n ympärille, vaan heikentäneet sen asemaa. Puoluekokous samalla arvosteli puoluetoimikunnassa alkuaikoina esiintyneitä heikkouksia ja virheitä (ultrabolshevismia) sekä osotti tien niiden likvidoimiseen.

Puoluekokouksessa arvioitiin myös huolellisesti Suomen tilanne sekä suunniteltiin puolueen taktiikka eri toimialoilla Kominternin III:n kongressin hengessä. Pitkässä päätöslauselmassa osotettiin puolueen tehtävät Suomen ulkopolitiikkaan nähden, joka on ollut Neuvosto-Venäjää vastaan tähdättyyn sodanvalmisteluun osanottoa, sekä määriteltiin puolueen menettelytapa erinäisissä sisäpoliittisissa kysymyksissä (eduskunnallinen toiminta, maatalouskysymys, työväenkysymykset, ammatillinen ja kunnallinen toiminta, sotilastoiminta sekä taistelu porvariston luokkakaarteja vastaan). Organisatsionikysymyksessä hyväksyttiin myös päätös, jossa suunniteltiin solujen ja työkuntain järjestäminen ja toiminta sekä korostettiin vankan puoluejohdon ja jäsenten toimi-, kuri- ja selostusvelvollisuuden merkitystä. Varsinkin terotettiin huomion kiinnittämistä teollisuuskeskuksiin ja suuriin työpaikkoihin. Puoluekokous kiinnitti myös huomiota talonpoikaiskysymykseen, jonka laiminlyöminen oli ollut vanhan työväenliikkeen suurimpia puutteita. — Puoluekokouksen jälkeen lähti puolueen toiminta kehittymään menestyksellä eivätkä sitä ole sen jälkeen tuntuvammat kriisit häirinneet. Mitä kahnausta onkin ollut, on se tapahtunut hyvin pienessä piirissä ja saatu KI:n avulla verrattain kivuttomasti selvitettyä.

3. SKP:n poliittinen toiminta.

Täysin illegaalinen kuin puolue on, ei sen vaikutusta maan poliittisessa elämässä voi numeroilla laskea, eikä voi sormella osottaa, missä juuri on puolueen nimenomainen vaikutus. Suomessa on koko kuluneen vuosikymmenen ajan vaikuttanut vasemmistolainen julkinen työväenliike, jota porvarit ja sosialidemokraatit (viimemainitut ilmiantotarkotuksessa) nimittävät "kommunistiseksi". Sen nimen saa Suomessa kaikkinainen työväenliikkeen toiminta, mikä ei vain kulje sosdemien vanavedessä.

(Jatk.)

Ilmotuksia eripaikoilta

Ilmotushinnat tässä osastossa ovat: Tilapäisilmottajilta 3 senttiä sana, vakituisilta, joiden ilmotus on kerran tai kahdesti viikossa samanlaisena, 2 senttiä sana ja niiltä, joiden ilmotus on jatkuvasti samanlaisena jokaisessa lehtemme ilmestyvässä numerossa, 1½ senttiä sana. Vähin ilmotusmaksu kerta ilmottaessa 50c ja seisovista 25c kerralta.

SUDBURY, ONT.

VAPAUDEN KONTTORI PIDETÄÄN arkipäivinä avoinna kello kahdeksasta aamulla kello viiteen illalla. Sunnuntaisin ja juhlapäivinä on konttori suljettuna koko päivän.

HUONEITA JA RUOKAA SAATAvana New Ontario Cafessa. Musiikkia keskiviikko, perjantai ja sunnuntai-iltoina. Auto junia vastassa. Urho Pihlaja, Box 154, Sudbury, Ont. Puhelin 1358.

PORT ARTHUR, ONT.

AARNION LIHAKAUPPA 817 BAY Street. Saatavana lihaa ja muuta ruokatavaraa päivän halvimmilla hinnoilla. — Puhelin 1724 N. — J. Aarnio.

KELLOSEPPÄ. KAIKKEA KELLOja kultasepän alaan kuuluvaa työtä otan tehdäkseni. Myöskin uusia kelloja myytävänä. I. S. Salo, 192 South Algoma St., Port Arthur, Ont.

FORT WILLIAM, ONT

FORT WILLIAM STEAM BBATH 208 Robertson St., avoinna joka arkipäivä kello 1—12 yöllä.

C. A. STENBACK, VÄLITTÄÄ OStajille ensiluokan lihaa. Palvelus kaupungissa sekä linjoille nopea. Puhelin 742 S. 607 Simpson St. Fort William, Ont.

TILATKAA PUKUNNE MATTI Maineelta 631 Simpson Street. Puhelin 1185 S.

ROUYN, QUE.

MATTI KENNIN PARTURINLIIke Mars hotellin yhteydessä. Rouyn, Quebec. (TP

TORONTO, ONT.

KÄTILÖ JA HIEROJA ELIN AUvin 654 Davenport Rd. Puhelin Hillcrest 3390. (P

TIMMINS, ONT.

SIMMS HOOKER & DREW, VAkuutuksia ja kiinteimistöjä. Dominion Bank Building, Timmins, Ont. — Morketteja, lainoja, bondeja ja vakuutuksia. (P)

Halutaan tietää

Haluaisin tietää missä nykyään oleskelee Aini Syynimaa, Alahärmästä, Vaasan läänistä. Heitäppä poikaa kirjeellä. (194

A. Salo,
% Cheney Mine, Thessalon, Ont.

Halutaan

suomalainen nuori mies työhön apteekkiin. Henkilöllä, joka on korkeakoulun todistus, on etutila.

MULLIGANS PHARMACY,
Sudbury, Ont.

Halutaan

Hyviä koivuhalkoja halutaan ostaa Creighton Minen suom. poikatalolle. (193

Box 91,
Creighton Mine, Ont.

Niitä Henkilöitä

jotka tietävät jättäneensä ruokavelkaa Schumacherin suom. poikatalolle, pyydetään tekemään suorituksen tämän syysk. ajalla Schumacherin suom. poikatalon asiain huoltokomitealle. Ellei selvitystä mainitulla ajalla tule, tulemme julkaisemaan nimenne asiaan kuuluvalla selvityksellä vilpillisyydestänne työläistoverienne yhteistä liikettä kohtaan.

S.S.P.A. Huoltokomitea,
Box 406, Schumacher, Ont. (L)

Erik Piiraisen

Parturiliike, Tupakkakauppa ja PALLORUUMA
sijaitsee
57 LANG STREET, COBALT, ONT.
Naisten hiuksia myös leikataan.

KESKI-ONTARION UUTISIA

Sudbury

S. J. OSASTON KOKOUS

S. J. Sudburyn osaston kokous pidetään Liberty-haalilla ensi sunnuntaina kello 8 illalla. — Esillä joukko tärkeitä asioita, joten jäsenistöä kehoitetaan saapumaan kokoukseen runsaslukuisena.

"ELÄVIÄ KUVIA"

Harjoitus tänä iltana kello 7.30. Kaikki saapuville.

HAUSKAT TANSSIT

Liberty-haalilla huomenna, lauantaina, alkaen klo 9. Karvinen ja kumpp. soittaa. Liput 25 senttiä. Saapukaa joukolla!

Kuulustelupöytäkirjojen "oikeaksi todistaminen" Turun hovissa

(Jatkoa kolmannelle sivulle)

Puheenjohtaja: Mainitsiko hän pleenumissa olijoista muita kuin itsensä?

Hermansson: Vuonna 1926 sanoi siellä olleen Erkki Viitasen ja Väinö Vuorion. Oli muistakin puhetta.

Puheenjohtaja: Sanoiko hän mitään Vileniuksesta ja Latvasta.

Stenius: Tuomari kysyy vain, kyllä sieltä tulee.

Puheenjohtaja tiedusteli vielä, milloin Stenius oli sellaisia kertonut ja Hermansson sanoi niin tapahtuneen kuulustelujen kestäessä.

Salo: Täällä nyt tämä todistaja mainitsi, että Stenius olisi kuulustelujen kestäessä kertonut tästä kaikesta, mutta kuitenkaan sitä ei ole merkitty pöytäkirjaan. Minä Oulussa Steniusta tapaamassa käydessäni sain poikkeukselliseen hyvän käsityksen kuulustelija Pallarista, mutta valitettavasti täytyy minun tätä käsitystä nyt muuttaa.

Viipurin ohranapäällikkö Vuoksi

kutsuttiin myöskin kuultavaksi Steniuksen kanssa. Kanneviskaali tiedusteli häneltä, oliko Vuoksi ollut puheissa Steniuksen kanssa, jolloin tämä oli maininnut Viipurin kommunistien toimihenkilöitä olevan m.m. Rouhiaisen ja Koiviston.

Vuoksi: Kysyessäni Steniukselta, oliko Rouhiainen PIK:n jäsen, vakuutti hän, ettei Rouhiainen hänen aikanaan ole ollut PIK:n jäsen, mutta että hän tiesi Rouhiaisen sotilaslinjan mieheksi.

Stenius: Rouhiaista ei ensinkään kysytty, vaan sanottiin, että Salonen olisi ollut sotilaslinjan mies, jolloin minä vastasin: Kysykää sotilaslinjan miehiltä, en minä tiedä.

Oikeuden istunto keskeytettiin tämän jälkeen aamiaisen ajaksi. Aamiaisen jälkeen jatkettiin istuntoa ja kutsuttiin tällöin sisälle

syytetty Visanen ja ohrana Rinne.

Viimemainittu todisti laatimansa kulustelupöytäkirjan oikeaksi. Sitten kutsuttiin Visasen lisäksi

syytetty Kivi ja ohrana Löfving

Viimemainittu oli ollut mukana syytettyjen pidättämistilaisuudessa ja kertoi hän nähneensä hänen kulkemassa yhdessä ja seuranneensa heitä toisella puolella katua noin 300 metriä. Sai sen käsityksen, että nämä keskustelivat, mutta ei nähnyt kumpaisenkaan antavan toisilleen mitään asiakirjoja. Sanoi heidän ensin olleen epävarmoja syytettyjen pidättämisestä ja kiertäneen vielä korttelin ympäri, jolla matkalla lopullisesti tekivät pidättämispäätöksensä. Sanoi, että Kivi olisi sanonut pidättämistilaisuudessa nimekseen Porkka ja Vilenius olisi mutissut jonkun nimen, jota ei sanonut varmasti kuulleensa.

Kivi kielsi maininneensa mitään nimeä ennenkuin poliisilaitoksella, jolloin oli ilmoittanut oman nimensä.

Ohrana Sinivaara

kertoi muuten samoin kuin Löfving, mutta väitti, ettei etsivillä ollut mitään epävarmuutta pidättämiseen nähden.

Kivi oikaisi jälleen, ettei maininnut Porkan nimeä.

Ohrana Hagelberg

niinikään kertoi samoin kuin edelliset, ja Kivi pysyi yhä äskeisessä väitteessään.

Sitten tuli

Kuneliuksen ja Hagelbergin kuulustelu.

Viimemainittu sanoi toimittaneensa Kuneliuksen kuulustelun ja sanoi pöytäkirjan sisältävän vain sen, mitä Kunelius oli heille kertonut. Ilmoitti, että Kunelius oli itsekin jälkeenpäin sanonut pöytäkirjan oikeaksi, tuomari Salon käydessä häntä tapaamassa Helsingin lääninvankilassa.

Ohrana Fagerström

puhui saman kaavan mukaan kuin Hagelberg. Oli läsnä kun tuomari Salo kävi syytettyä tapaamassa ja väitti syytetyn silloin sanoneen avustajalleen, että on kertonut kuulusteluissa kaiken, mitä on SKP:ssä toiminut.

Kunelius sai tämän jälkeen puheenvuoron. Hän väitti mainittuun tapaamistilaisuuteen mennessään saaneensa ohranalta määräyksen, ettei saa puhua muuta kuin sen, että on tunnnustanut heidän tekemänsä väitteen oikeaksi, ja jos hän muuta ryhtyy puhumaan, niin oli uhattu antaa samanlainen kuranssi kuin aikaisemminkin. Sanoi, ettei tahtonut sellaista kuranssia uudelleen kokea ja että hän sen tähden noudatti ohranan antamia määräyksiä.

Salo kertoi mainitusta tapaamistilaisuudesta, ja myönsi, että Kunelius oli sanonut tuunnustaneensa olleensa 1921 Lempaalan kursseilla ja kuuluneensa Helsingin PIK:iin.

Kun Kunelius oli oikeudessa väittänyt, ettei hänelle oltu luettu pöytäkirjaa, niin sanoi todistaja, että kuulustelut tapahtuivat kaikessa sovussa, ja ettei syytetylle oltu asetettu mitään ehtoja, kun tämä meni tapaamaan avustaja Saloa.

Kunelius: Pyydän kysyttäväksi todistajalta, tarjottiinko minulle kuulusteluissa pirtua?

Todistaja: Luonnollisesti ei. Hagelberg kyllä näytti nurkassa olevia väkijuomia ja sanoi syytetylle: Tässä on teidän kommunistien raittiuspolitiikka havainnollistutettuna.

Ohrana Kangashauta

oli ollut eräässä kuulustelussa läsnä, jossa syytetty oli tehnyt selkoa SKP:n pikeistä. Sanoi myös olleensa läsnä Salon käydessä tapaamassa syytettyä ja sanoi syytetyn kertoneen avustajalleen tunnustaneensa toimintansa.

Sen jälkeen tiedusteli syytetty todistajalta, jos tämä muistaa häntä kuulustellun yhdessä Kiven kanssa ja mitä erimielisyyksiä silloin oli ollut hänen ja kuulustelijoitten välillä?

Kangashauta ei sitä muistanut.

Tällöin avustaja Salo ilmoitti, että Kunelius äskenmainitussa tapaamistilaisuudessa oli sanonut hänelle, että kuulustelupöytäkirjaan on merkitty, että syytetty olisi maininnut tuntevansa Kiven, mutta kielsi niin kuulusteluissa sanoneensa.

Avustaja Salo mainitsikin tämän olleen ainoan kiellon, mitä Kuneliuksella oli pöytäkirjan johdosta.

Ohrana Kangashauta luki muistiinpanoistaan tämän kohdan, kun ei muistanut asiaa. Näistä muistiinpanoista ilmeni avustaja Salon lausunto täydellisesti pitävänsä paikkansa.

Ohrana Hagelberg

sisäänkutsuttuna kielsi syytetyn väitteen, että olisi tarjonnut tälle pirtua kuulustelutilaisuuksissa.

Tämän jälkeen Kunelius havainnollisesti selitti, miten Hagelberg oli kaatanut lasin puolilleen sekä sekoittanut kynänvarrella. Tällöin ohrana Hagelberg huomattavasti hermostui, josta ilmeni, että asia oli hänelle arka. Hän ei osannut muuta Kuneliuksen syytöksen johdosta sanoa kuin että tämä oli keksinyt pirtujutun sentähden, etteivät valheet loppuisi Tiedonantajasta.

Keskustelu syytetyn ja Hagelbergin välillä kiihtyi suuriääniseksi, niin että läsnäolijat jo odottivat puheenjohtajan määräävän molemmat vietäviksi ulos, kuten lauantaina Vileniuksen ottaessa vähän äänekkäämmän asenteen.

Hagelbergin iskulause Kuneliusta vastaan oli sydämen pohjasta lähtenyt huuto: "Isänmaanpettäjä!"

Kun syytetty ja ohrana Hagelberg vielä olivat keskenään vaihtaneet muutamia vähempiarvoisia kysymyksiä ja vastauksia, saivat he poistua ja tilalle kutsuttiin

A. Hämäläinen sekä ohrana Sinivaara.

Edelleen oli kuulusteluissa myöntänyt kuvasta tuntevansa Lauri Lamminen Leon-nimeä käyttäneeksi henkilöksi, mutta oikeudessa mainitun Lammisen nähdessään kuitenkin kieltänyt, ettei Lamminen ole mainittu Leo. Sentähden kysyi puheenjohtaja, miten kuulustelija sai selville, että syytetty oli ollut yhteydessä mainitun Leon kanssa.

Todistaja ei tätä asiaa muistanut, mutta kun kanneviskaali muistutti, että eikö syytetylle näytetty kuulusteluissa L. Lammisen kuvaa, ja että tämä siitä tunsi Leon, niin sanoi Sinivaara nyt sellaista tapausta muistelevansa.

Ohrana Salonen

ei myöskään sanonut muistavansa, miten oli saanut selville, että syytetty oli tuntenut Lammisen Leoksi, mutta muisteli kuvajutun samoin kuin edellinenkin.

Ohrana Kangashauta

valoi sanansa saman kaavan mukaan kuin edellisetkin.

Syytetty pysyi yhä väitteessään, että kuvaa näytettäessä hän oli muistellut sellaisen henkilön joskus nähneensä ja kuulustelijat kertoneet tämän olevan Leon. Kun hän oli nähnyt Lammisen täällä, niin vakuutti edelleen varmaksi, ettei tämä ole se Leo, jonka kanssa hän on ollut tekemisissä.

Arvo Lamminen joutui sitten kuulustelijansa,

ohrana Rydmanin

kanssa vastakkain. Viimemainittu myönsi, ettei pöytäkirjaa oltu valmiina syytetylle luettu, mutta väitti, että siihen oli otettu kuulusteluissa jokainen syytetyn lausuma lause. Lupasi valallaan ehdottomasti vastata, että pöytäkirja on oikea.

Lamminen teki useita oikaisuja, m. m., ettei ole sanonut kuuluvansa Tampereen PIK:iin, vaikka onkin ollut sen parissa kokouksessa läsnä. Puoluekokouksen päätöksiä sanotaan pöytäkirjassa hänen selostaneen, mutta väitti maininneensa kuulusteluissa vain eräitä ehdotettuja päätöslauselmia, ja oli lähtenyt kokouksesta aikaisemmin pois, joten ei tiedäkään mitään tehdyistä päätöksistä. Kielsi kuulusteluissa kertoneensa mitään paikallisjärjestön ja ammatillisten järjestöjen asioista, vaan sanoi puhuneensa yleisesti työväen järjestötoiminnasta. Teki useita muitakin oikaisuja, jotka väitti tehneensä joita ei ole otettu pöytäkirjoihin.

Puheenjohtajan kysymykseen vastasi tällöin Rydman: Hän ilmeisesti peruuttaa aikaisempia selityksiään.

Joel Aalto joutui Hagelbergin kanssa vastakkain.

Tämä todisti laatimansa pöytäkirjan oikeaksi. Sanoi suuresti ihmettelevänsä sitä, että syytetty nyt oikeudessa oli ryhtynyt väittämään sitä vääräksi. Lisäksi väitti hän, että syytetty oli tuomari Salollekin myöntänyt tunnustaneensa toimintansa, kun tämä kävi syytettyä todistajan läsnäollessa tapaamassa.

Aalto tiedusteli sen jälkeen Hagelbergiltä, jos tämä muistaa hänen olleen sairaana kuulustelujen aikana.

Todistaja myönsi syytetyn olleen sairaana silloin, kun hänet tuotiin Tampereelta. Kertoi heidän hankkineen hänelle lääkärin, joka oli määrännyt syytetylle hermolääkkeitä. Sanoi, ettei sinä päivänä syytettyä kuulusteltu, vaan seuraavana, jolloin hän oli jo ollut rauhoittunut.

Syytetty väitti olleensa sairaana aina siihen asti kun tuotiin Turkuun ja sanoi vasta täällä vähitellen toipuneensa, joskaan ei vieläkään täydellisesti.

Hagelberg väitti, ettei Aalto ollut tunnustusta tehdessään ensinkään hermostunut, kun sensijaan Aalto edelleenkin väitti olleensa kuulusteluissa niin sairaana, ettei jaksanut muuta kuin päällään nyökätä, kun kuulustelijat kysyivät.

Salo kertoi käyneensä vastaajaa tapaamassa Turun lääninvankilassa ja sanoi tämän vielä silloin tehneen vallan sekavan vaikutuksen.

(Jatk.)

Wrigleyn marathon-uintikilpailujen palkinnot

14 kauemmin kylmää vettä sietänyttä saa 2,500 dollaria kukin

TORONTO, syysk. 7. — Kansallisen näyttelyn vesiurheilukomitea on päättänyt jakaa keskiviikkona pidettyjen ja veden kylmyyden takia kesken jääneiden Wrigleyn marathoniuintikilpailujen palkinnot siten, että 14 kylmää vettä eniten sietänyttä kilpailijaa saa kukin 2,500 dollarin suuruisen osuuden palkinnoista.

Kukaan kilpailijoista ei kyennyt kylmyyden takia uimaan loppuun saakka. Vedessä viipyi kauimmin ja ui pisimmän matkan ranskalainen leipuri Georges Michel, uiden 11 tunnissa 12 minuutissa 12¼ mailia, kilpailtavan matkan pituuden ollessa hiukan yli 15 mailia.

Lohdutuskilpailut huomenna

Näyttelyn toimesta järjestetään lauantaiksi eräänlaatuiset lohdutuskilpailut, joiden voittaja saa viidentuhannen dollarin suuruisen palkinnon. Kilpailun yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa.

KIITOS

Pyydän lausua vilpittömät kiitokseni niille Rowan kansalaisille jotka tulivat yllättämään meitä elok. 29 pnä yhdessäolomme alkajaisiksi, tuoden syömiset ja juomiset mukanaan. Erikoisesti tahdon kiittää yllätyksen toimeenpanijoita Miss Aili Wuorelaa ja Mrs. Mary Fiskaria. Kiitos myöskin raha- y.m. lahjoista. On suurta toveruus kuin työläiset ymmärtää toisiaan. Toverillisesti kiitäen

Mrs. Anna ja Kalle Wiljala,
Box 7, Sunshine, C.P.R., Ont.

Toht. Jos. Teich

HAMMASLÄÄKÄRI
Strand teatteri rakennuksessa.
Kirkland Lake, Ont.
Puhelin 44
Kaasun avulla poistetaan hampaita.
SILTA Y.M. HAMMASTYÖTÄ

H. WICKSTRÖMIN

RÄÄTÄLILIIKE
22 Monk St., Box 1168, Sudbury. Silitys ja puhdistustyö tehdään huolella. Puhelin 1871.

Northern Baking Co.

Ruoka-, kahvi- ja teeleipää, korppuja y.m. alaan kuuluvia valmisteitamme suosittelemme. Palvelus nopea ja huolellinen.
Phone 1031
Box 1613, Sudbury, Ont.

Suletuja ja avonaisia autoja saatavana
Puhelin 121
YELLOW TAXI
Yöllä ja päivällä.
Walter Luoma, Sudbury.

F. A. RICARD

Tukku- ja Vähittäiskauppa.
RAUTATAVARAKAUPPA
Elm St., Sudbury, Ont.

Rikas punainen veri pitää teidät lämpimänä ja terveenä talvella

★ ★ ★ ★
Nuga-Tone
puhdistaa ja rikastuttaa verenne

Lisää sen kierrosvoimaa, tuottaa hyvän, puhtaan ja voimakkaan veren, mikä pitää teidät hyvin terveenä ja lämpimänä talvella.

HINNAT OVAT SAMAT KUIN ENNENKIN

$1.00

ERVI KARI suomalainen oppiarvonsa suorittanut myyjä on valmis teitä palvelemaan.

The Sudbury Drug Co., Limited.
Corner Elm and Lisgar Street
SUDBURY, ONT.

LUONNON-PARANTOLA

NAUGHTONISSA ON AVOINNA KAIKKINA AIKOINA
Ida ja Otto Ylönen
NAUGHTON — ONTARIO
Osoite Sudburyssa:
—Puhelin 276—
132 Elm St. — Box 1111

A. NIEMI,

Tähti kaupan yläkerrassa.
Valokuvaustyötä kaikesta lajista, suurennuksia ja raamia.
Tel. 499. — Box 2034. — Sudbury.

ETTEKÖ OSAA ENGLANTIA

tai osaatteko sitä liian vähän? Niin "kovapäistä" suomalaista ei olekaan Kanadassa, jota emme saisi oppimaan laajaa englanninkielen kurssiamme vähemmässä kuin vuoden ajassa. Lähettäkää heti omanne sekä ummikkotuttavanne osoitteet meille (ja 10c postim.), niin me pidämme huolen lopusta. (L

Suomen Kieliopisto,
Terijoki, Suomi.

Hammaslääkäri DR. S. HARRIS

1122 Notre Dame Street West
Puhelin Main 8087 Montreal, Que. (ToP

100 JALKAA LAPAMATOJA

enemmänkin tulee usein Alve-Satsin nautittua

Arvoisa Apteekkari: Nöyrimmät kiitokset siitä lapamatolääkkeestä jonka minä tilasin. Sillä ei lähtenyt varsin 200 jalkaa, mutta yli 100 jalkaa varmasti ja nyt olen niinkuin toinen mies. Ne lääkkeet teki tehtävänsä, olen sydämellisesti kiitollinen. Piirsi Kalle Mäki, Augusta, Mont.

ALVE-SATSI: Apteekkari Lignellin erityinen keksintö, KAKSINKERTAINEN VOIMA. Tämä lääke tappaa varmasti lapamadot ja kaikki vatsassa olevat madot. — Matojen yleiset tuntomerkit ovat seuraavat: Vääntelöitä rinnan alla, muuttuvaista kipua vatsassa, kova ruokahalu, kuin myöskin ruokahalun puute, vatsan täyteläisyys, oksentaminen tai taipumus oksentamaan, siniset renkaat silmien alla, painon vähentyminen ja epämiellyttäviä tunteita vatsassa. Monet kärsivät tätä yleisesti tuloksena sopimattomasta ruokajärjestelmästä ja moni joka on sairas eikä löydä mitään huojennusta tavallisista lääkkeistä tuskilleen, varmasti kärsii madoista, vaikkei niitä ole näkynytkään tarvetta tehdessä.

—Tämä LAPAMATOLÄÄKE on tullut tunnetuimmaksi ja suosituimmaksi kuin mikään muu suomalaisten myymä ja valmistama lapamatolääke Amerikassa.

LIGNELLIN ALVE-SATSI
(Kaksinkertainen voima) — Lääke voidaan nauttia ilman lääkkeen makua tuntematta. — Lähetetään postimaksuineen $1.50 hinnalla, täydelliset ohjeet mukana.

—Lignellin Apteekki on suurin—
—Suom. Apteekki Yhdysvalloissa—
P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.

LEVINES

Kaupassamme tulee olemaan ensi perjantaina ja lauantaina, matkustaja eräästä suuresta torontolaisesta turkisyhtiöstä, näytellen viimeisimmät muodit turkeissa, y.m.

Kaikki kohtuullisesti hinnoitettu.

Täten kutsumme teitä kauppaamme tarkastamaan näitä turkiksia.

LEVINES
Durham Street Sudbury, Ont.

P. MORRISON

AUTOJEN MYYJÄ
ELM ST. — Autotalli lähellä C. P. R:n asemaa. — SUDBURY
STUDEBAKER — PONTIAC AUTOJA
J. V. Venhola, suom. myyjä
Erikoisen hyviä taattuja, käytettyjä autoja kohtuhinnoilla.

Suomalainen Matkailijakoti ja Asioimisto

Siistiä huoneita sekä ruokaa saatavana päivittäin ja viikottain. — Tulkki ja asioimisto samassa paikassa.
ED. HELSBERG, 1316 St. Antoine St., Montreal, Que.

FINNISH BAKERY

BOX 39 SCHUMACHER, ONT.
E. Kaiho, omis.
RUOKALEIPÄÄ, KAHVILEIPÄÄ, KORPPUJA JA LEIVOKSIA
Ulkolähetykset nopeaan ja huolellisesti. (P

Huomatkaa!

Olen tavattavissa joka keskiviikko sekä lauantai Sudburyn marketissa. Lihaa, monen eri laista, on aina hyvää ja tuoretta. (TP

Emil Ojala
Sudbury, Ont.

DR. IVAN G. POLACK
Hammaslääkäri
Puhelimet
Konttori 222. Kotiin 210
79 ELM STREET EAST
Regent Teatteri rakennuksessa.
Sudbury, Ont. (TP)

Osuusruokala

Kirkland Laken suomalainen ruokala tarjoo ruokaa aterioittain. Jäsenyyteen voivat myös järjestyneet työläiset liittyä.

FINNISH CLUB,
Box 297, Kirkland Lake, Ont.

Rahaa Lainataan

kiiteimistöä vastaan.
Kysykää
J. N. DESMARAIS,
McKey Building (P)

Dr. L. A. Johnson

Suomalainen Hammaslääkäri
1925 Queen St., E., Toronto, Ont.
Kippendavia Avenuen kulmassa.
Sisäänkäytävä 110 Kippendavie.
Puhelin Howard 4788.

Hj. Westmanin

PARTURILIIKE, PALLOHAALI JA TUPAKKAKAUPPA
sijaitsee
78 LANG ST., COBALT, ONT.
Samassa paikassa ruokaa saatavana aterioittain ja viikottain. — Huoneita vuokrataan.
Toverillinen kohtelu.
Mrs. Ester Kujala.

YKSINÄISET

Jos kaipaatte ystävää tilatkaa Lemmen Sanomat, paras suomalainen naimailmoituslehti. Maksaa 50 centtia v.k., yksityisnumerot 10 c.

Lemmen Sanomat, Toim.,
R. I., Box 130,
Ironwood, Mich.

KOTIHOIDON AVULLA TERVEYTEYTEEN! SUOMENKIELISILLÄ OHJEILLANI

Luonnollinen Ravintojärjestelmä	$ .50
Maitoparannus	.75
Raakaruokajärjestelmä	1.50
Paastoparannus	2.00
Vesiparannus	2.00
Hedelmät, Pähkinät ja Kasvikset lääkkeinä	.50
Aurinko- ja Ilmakylvyt	.50
Koti-Kiropratiikka	.50
Koti-Kiropraktiikka, englanninkielellä	.50
Iloisen mielen parantava vaikutus	.50
Umpitaudin parannus	1.00
Reumatismin, Kylmän ja Influensan parannus	1.00
Lastenhoito	1.00
Naisten taudit	1.50
Luonnollinen Sukupuolielämä ja Ehkäisy	1.50
Sukupuolinen kykenemättömyys	.75
Veneeristen tautien uudet parannustavat	3.00
Hieromaoppi Perheiden Äideille ja Isille	3.00

Huom. Dollarin maksusta vastataan sairaiden kaikkiin persoonallisiin kysymyksiin. Kyselykaavakkeiden avulla (joita lähetetään pyydettäessä) järjestetään persoonallisia hoito-ohjeita.

Tilatkaa osoitteella:
DR. KOSKI'S HEALTH SERVICE, Box 1197, San Francisco, Calif.

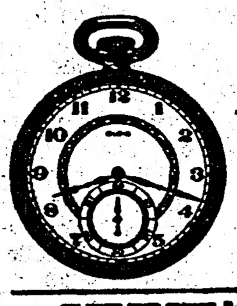

KELLOSEPPÄ
A. Heiskanen
SUDBURY, ONT.
—Box 1873—
9 Durham St.

MYYTÄVÄNÄ

Farmi 4½ eekkeriä, kolme mailia Port Arthurista Dawson tien varrella. Hyvät rakennukset, kesän sato, kaksisataa kanaa y.m. (194

A. K.,
316 Bay St., Port Arthur, Ont.

HEIKOILLE KULUNEILLE HERMOILLE JA HERPAANTUNEILLE ELIMILLE

Nuga-Tone on valmistettu lääkärien kuuluisan reseptin mukaan, joka on ollut kansan kokeiltavana 40 vuotta ja on tuonut terveyttä tuhansille heikoille hermostuneille miehille ja naisille. Se rakentaa voimakasta tervettä verta, kerää uutta voimaa hermoihin ja virkistää sydämen, munuaisten ja jalompien elinten toimintaa.

Miss Bessie Timell, Tyl River, Va., nautti ainoastaan yhden pullollisen Nuga-Tonea, ja sanoo: "Se on auttanut minua enemmän kuin kaikki muut lääkkeet, joita koskaan olen nauttinut. Minä olen paljon voimakkaampi, minun hermoni ja sydämeni ovat paljon paremmat ja minä voin nukkua hyvin." Nuga-Tone taataan antamaan teille samallaisen tyydytyksen, tai se ei maksa teille mitään. Hankkikaa sitä pullollinen tänään, kokeilkaa sitä meidän vastuullamme: mutta olkaa varma että saatte oikeata Nuga-Tonea. Sijaisaineet ovat arvottomia.